

T E D N I K

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

Leto XXV. št. 40

Ptuj, 19. oktobra 1972

Cena 1 din

Solidarnost delavcev in kmetov

Pod predsedstvom Zdravka TURNŠKA je bila v petek, 13. oktobra 1972, seja izvršnega odbora občinske konference SZDL Ptuj. Razpravljali so o nalogah Socialistične zveze v pripravah na referendum o združitvi zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Za izvedbo te naloge so sprejeli tudi akcijski program.

Uvodoma je Zdravko Turnšek, predsednik občinske konference SZDL, obrazložil potek dosedanjih priprav, od iniciative, ki je vzniknila v SZDL do konkretnih sklepov družbenih in političnih organov na območju komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Maribor, ki zajema pet občin, povezanih v svetu podravskih občin. Najvišja samoupravna organa skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov z območja podravskih občin sta že lansko leto izrazila pripravljenost in željo, da se izenačijo pravice obeh skupin zavarovancev po novomeškem vzoru. To bi pomenilo tudi konkretizacijo enega od stališč III. konference ZKS. Temu so sledile razprave v vseh petih občinah in v medobčinskih forimih.

Konkretno v ptujski občini sta 31. marca letos - plenum občinskega sveta ZSS in izvršni odbor občinske konference SZDL - na skupni seji sklenila podpreti akcijo. Oba organa bosta tudi glavna politična nosilca priprav in izvedbe referendumu za združitve. Za tem sta prizadevanja za združitve enotno podprla tudi komite občinske konference ZKS in skupščina občine Ptuj. Podoben postopek je bil tudi v drugih občinah mariborskega območja.

Na osnovi enotne družbene podpore v vseh petih občinah so stekle organizacijske priprave na referen-

dum, ki bo za kmečke zavarovance po krajevnih skupnostih v nedeljo 19. novembra, za delavce pa po delovnih organizacijah v ponedeljek 20. novembra letos. Na obeh referendumih se bodo delovni ljudje - zavarovanci izrekli za solidarnost in izenačitev pravic zdravstvenega varstva. Pri tem je še zlasti nujna solidarnost in razumevanje delavcev.

Cepprav so pravice iz zdravstvenega zavarovanja kmetov precej manjše, kot pravice zavarovancev iz delovnega razmerja, kmetje za leto 1972 plačujejo za svoje zdravstveno zavarovanje po 320 din pavšala na gospodarstvo in 25 odstotkov od katastrskega dohodka. Če bi hoteli kmetje sami kriti stroške izenačitve zdravstvenega zavarovanja z delavskim, bi morali prispevati 70 odstotkov od katastrskega dohodka. To je glede na druge davčne obveznosti in prispevek za pokojninsko zavarovanje kmetov, ki se uvaja, dejansko nemogoče, zato je nujna solidarnost delavcev. Ne smemo tudi pozabiti, da je kmetijstvo vsa leta po osvoboditvi veliko prispevalo za graditev industrije in da večina delavcev izhaja iz kmečkih družin.

Delavci v letošnjem letu plačujejo 6,6 odstotka od bruto osebnih dohodkov za zdravstveno varstvo in 1,1 % prispevka za nesreče pri delu in poklicne bolezni; v tem prispevku so upoštewane tudi investicije v zdravstvu. Za izenačitev zdravstvenega varstva obeh kategorij zavarovancev bi morali delavci dodatno prispevati le 0,51 odstotka od bruto osebnih dohodkov, upoštevajoč pri tem tudi investicije v zdravstvu. Tega dodatnega prispevka delavci ne bi plačevali neposredno od svojih neto osebnih dohodkov, temveč bi prispevek obračunala vsaka delovna organizacija, tako kot vse druge prispevke po plačilni listi, iz svojega sklada. Izračuni kažejo, da to za naše gospodarstvo ne bi bila znatnejša dodatna obremenitev.

Za večjo preglednost še navajamo število aktivnih zavarovancev obeh kategorij, ki bodo imeli volilno pravico in bodo na referendumu odločali o združitvi zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov:

Kategorija zavarovancev (brez družinskih članov)	Skupaj na območju Maribor	Od tega v občinah		
		Ptuj	Ormož	Slov. Bistrica
1. osebe v delovnem razmerju	104.782	14.099	2.571	6.781
2. osebe iz samostoj. dejavnosti	2.198	381	79	249
3. upokojnenci	30.985	4.146	1.419	3.064
4. začasno nezaposleni	720	174	62	73
5. ostale zavarovane osebe	214	26	4	6
SKUPAJ ZAVAR. DELAVCI:	138.899	18.826	4.135	10.173
1. kmečki zavarovanci	13.025	5.080	1.650	1.385
2. kmetje - borci	1.430	420	189	314
SKUPAJ ZAVAR. KMETJE:	14.455	5.500	1.839	1.699
SKUPNO VSEH VOLILCEV:	153.354	24.326	5.974	11.872

Na seji izvršnega odbora občinske konference SZDL so sprejeli tudi akcijski program priprav na referendum, ki obsega predvsem naslednje naloge:

1. Se v tem tednu bodo sklicali posvet predsednikov in tajnikov krajevnih organizacij SZDL, jih podrobno seznanili z nalogami in se dogovorili tudi o formiranju volilnih odborov za izvedbo referendumu.

2. V času do 15. novembra letos bodo množični sestanki v vseh KO SZDL, po potrebi pa tudi po vaseh in na njih bodo seznanili volivce z namenom referendumu in pomenom združitve oziroma izenačitve pravic zdravstvenega varstva kmetov z delavskim.

3. Pri občinski konferenci SZDL bodo ustanovili poseben politični aktiv za pripravo in izvedbo referendumu; podobno, kot ob vsakih skupščinskih volitvah.

F. Fideršek

Protestni shod ptujске mladine



Ptujška mladinska protestna povorka

(Foto: Kosi)

V ponedeljek, 16. oktobra so se na ptujskih ulicah zbrali srednješolci, ki so s transparenti in vzklikanjem izrazili svoje nezadovoljstvo z dogodki v sosednji Avstriji. Protestni pohod dijakov se je pričel pred ptujsko ekonomsko šolo in se nadaljeval po poti okoli gradu, kjer so se mu priključili dijaki kovinskega centra in gimnazije. Protestni pohod se je končal na Titovem trgu, kjer je mladini spregovoril v imenu občinske konference ZMS Zvonko Masten, ki je orisal dogodke na Koroškem in njihov pomen za nas in naše rojake, ki so žrtev izpadov avstrijskih nacionalistov, ki našim rojakom preprečujejo uveljavitev svojega materinega jezika, ki jim gre po 7. členu avstrijske drž. pogodbe.

Dijakinja gimnazije je prečitala protestno pismo mladine in dijakov, namenjeno avstrijskemu konzulatu v Ljubljani, ambasadi SFRJ na Dunaju, RIS-u v Ljubljano in celovski gimnaziji. Protestno pismo se glasi:

Živimo v času, ko si vse demokratične sile v Evropi prizadevajo, da bi dosegle čim večje in tesnejše sodelovanje med narodi. Hkrati pa smo velikokrat priča dogodkom, ki so v popolnem nasprotju z demokratičnimi idejami naprednega sveta. V Evropi so še vedno žive sile, ki v našem času sploh ne bi smele obstojati; vse premalo odločno se upiramo njihovim akcijam in njihovo dejavnost nekateri celo podpirajo.

Izgređi na avstrijskem Koroškem pomenijo nevarnost ne le za obstoj slovenske manjšine na Koroškem, ampak tudi za naše nadaljne odnose z Avstrijo. Uničenje dvojezičnih napisov, fizični obračuni in druge teroristične akcije rušijo najosnovnejše človeške pravice in pripravljajo vzdušje strahu in nasilja.

(Nadaljevanje na 8. strani)

VREME

do nedelje 29. oktobra 1972.

Polna luna bo v ned eljo, 22. oktobra ob 14.25.

Pregled vremena. Padavinsko območje, ki je bilo prejšnji teden usmerjeno iznad Francije proti Sloveniji, je bilo zaradi visokega zračnega pritiska nad našimi kraji potisnjeno na jug države. Tako je zajelo le Madeonjio in območje proti Črnemu morju.

Napoved: Padavinsko območje bo verjetno zajelo naše kraje ob koncu tedna, ali pa šele v ponedeljek, 23. oktobra. Zato lahko računamo na spremenljivo vreme v prihodnjem tednu.

Padavine bodo izdatne. Na večje ohladitve pa ni računati. V drugi polovici prihodnjega tedna, se bo vreme za kratek čas izboljšalo.

Alojz Cestnik

Sekretariat za zunanje zadeve SFRJ BEOGRAD

Izvršni odbor Občinske konference SZDL Ptuj obsoja v imenu svojih članov uničevanje dvojezičnih napisov na področju Južne Koroške v sosednji Avstriji. Slovenska narodnostna skupina je doživljala v teh krajih v zadnjih 50 letih najbolj grobe oblike nespoštovanja pravic naroda, ki živi na narodnostno mešanem ozemlju. Narodi Jugoslavije, predvsem pa slovenski narod, ki meji na Avstrijo, so dokazali v povojnem času vso pripravljenost, da bi se uredilo kar najbolj ugodno vprašanje slovenske narodnosti na Koroškem. Vsa leta nazaj smo razvijali in utrjevali medsebojne sosedske vezi na vseh področjih gospodarskega in javnega življenja, ki zelo koristijo obema državam in ki dokazujejo uveljavljanje novih odnosov med državami, narodi in narodnostmi v duhu načel aktivnega miroljubnega sožitja in medsebojnega sodelovanja. Zahtevamo, da soseda Avstrija prepreči in kaznuje v prihodnje izpade mračnih sil, ki ne želijo, da bi se sedanji odnosi še krepili in se hočejo vrniti v razmere najbolj mračnih dni, ki jih je pred desetletji doživela Evropa.

Zahtevamo, da Avstrija spoštuje določila 7. člena državne pogodbe in da izpolni slovenski jezikovni skupini vse obljube kot temeljne pravice naroda in narodnosti.

Občinska konferenca SZDL Ptuj



S takšnimi plakati so koroški šovinisti vabili svoje somišljenike na nedeljski zbor, naperjen proti slovenskim krajevnim napisom na Koroškem. Besedilo se glasi:

Koroška domovinska služba
— Tvoja varstvena zveza
1920: Pravica do samoodloč-

ESPERANTSKI TEČAJI

Interesenti, ki žele obiskovati tečaje mednarodnega jezika — pouk bo enkrat tedensko — naj se oglasio v četrtek, 26. 10. ob 18.30 v NARODNEM DOMU (1. nadstropje)
Učitelj

TROBOJ STRELSKIH DRUŽIN V VARAŽDINU

V Varaždinu bo 22. oktobra troboj strelskih družin Maribor, Ptuj in Varaždin. Ptujčani na tem troboju branijo prvo mesto, ki so ga dosegli lani. Nastopili bodo s seniorsko, mladinsko in žensko ekipo v tekmovanju z malokalibrsko puško in s seniorsko ekipo v streljanju s MK pištolo.

be, zagotovljena od sovražnih držav

1972: z zakonom o krajevnih napisih zavržena pravica do opredelitve

Kam to vodi?
K neupravičenim darilom manjšini na osnovi novih brezmejnih zahtev slovenskih voditeljev, k nemiru v deželi, k brezpravju večine, k slovenski Koroški???

Iz besedila na plakatu se vidi, kakšno demagogijo uganjajo, da bi preprečili Koroškim Slovincem uporabo svojega jezika v javnosti. Ni jim mar predpis lastne države, ki je celo ustavnega značaja, ker ima državna pogodba, ki zagotavlja pravice koroških Slovencev, značaj ustavnega predpisa.

Vsemu temu bi se verjetno čudili, če jih ne bi poznali, avstrijskih šovinistov namreč. Tako pa je ta zgodba, kot je stara, ker datira iz časov, ko smo Slovenci in Nemci prišli v stik, tako je primitivna in nekulturna in anahronistična, ker nestrpnosti do človeka, če govori drug jezik, ni mogoče drugače imenovati.

Enotna podpora borcev NOV

V soboto, 14. oktobra 1972 je bila v Ptuj seja občinskega odbora ZZB NOV, ki jo je vodil njegov predsednik Cvetko PANTAR. Osrednje vprašanje je bila razprava o vsebini pisma predsednika ZKJ tov. Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ. Razpravo so povezali s konkretno analizo družbenopolitične aktivnosti članstva Zveze borcev in vojaških vojnih invalidov. Pri tem so ugotovili, da je aktivnost zadovoljiva, saj je dobra četrtina borcev članov ZK, vsi so člani SZDL, tri četrtine članov je vključenih v družbeno in politično dejavnost, le ena četrtina je zaradi bolezni in starosti nekoliko pasivnejša.

Na seji so sklenili, da bodo borci NOV dali vso podporo Zvezi komunistov pri uresničitvi nalog, saj je program ZKJ obenem program ZZB NOV. Prav tako kot so se v času narodno-osvobodilne vojne bojevali pod vodstvom KPJ, se bodo tudi sedaj, saj se njihov odnos do ZKJ ni v ničemer spremenil.

Kritično so ocenili stališča in obnašanje posameznih članov ZZB NOV, v duhu objektivne kritike in samokritike. Sklenili so aktivno sodelovati v boju za odpravo socialnih razlik, ki ne izhajajo iz dela in uspehov dela in pri uresničevanju drugih sklepov, ki jih je sprejela ZK. Z vsem tem bodo seznanili svoje člane, s pojasnilom in navodilom, kako pri tem aktivno sodelovati.

Konkretno so tudi predlagali, da komisija za ugotavljanje izvora premoženja, ki jo je že imenovala skupščina občine Ptuj, takoj začne z delom. Prav tako so predlagali, da se ustanovi posebna komisija, ki naj analizira stanovanjsko politiko v občini in zahtevali, da tisti občani, ki imajo lastne hiše, ne morejo istočasno zasedati družbenega stanovanja.

V razpravi so dali precejšen poudarek tudi vzgoji mlade generacije. Zavzeli so se za čimprejšnjo reformo učnega programa v srednjih šolah in predlagali, da se v program vključijo tedensko najmanj dve učni uri marksističnega pouka, ki naj bo osnova za idejno izobraževanje mladih. Zlasti v zadnjih letnikih srednjih šol bi morali mladino temeljito seznaniti tudi s programom ZKJ in posvečati posebno skrb sprejemanju mladih v ZK. Na mlade ne bi smeli pozabiti tudi tedaj, ko končajo šolanje in se zaposlijo, ampak je treba nadaljevati z oblikami družbeno-ekonomske in politične vzgoje, zlasti pomembno vlogo pri tem mora imeti večerna politična šola.

Poseben poudarek so na seji dali tudi kadrovske politiki. Predvsem pri razpisih za vodilna delovna mesta in vsa mesta, za katera se zahteva višja ali visoka strokovna izobrazba, je nujno upoštevati tudi moralno-politične kvalitete. Zahtevali so, da je treba v bodoče uvesti prakso da bo vsak tisti, ki bo izstopil iz ZK ali bo izključen iz njenih vrst, moral oditi tudi s svojega vodilnega mesta. Izkušnje kažejo, da vodilni delavci brez moralno-političnih kvalitete, kljub svoji strokovnosti večkrat škodljivo vplivajo, zavirajo samoupravljanje in stike z družbenopolitičnimi dejavniki. Pri tem ne gre podcenjevati pri nekaterih kadrih: visoko izobrazbo njihove klerikalne usmerjenosti in pretirane tolerance do teh kadrov ali do klera nasploh.

Borci tudi ugotavljajo, da vedno ni dovolj uveljavljeno načelo javnosti dela, ki ga je treba dosledno uveljaviti in ostro ukrepati proti kršilcem tega načela. Pri tem gre tudi za javnost podatkov o neupravičenem bogatenju in o drugih deformacijah posameznikov.

F. Fideršek

KREDITI ZA POPLAVLJENCE

Našim kmetovalcem in drugim prizadetim, ki so pretrpeli škodo ob poplavih in neurju v letu 1972 posredujemo vsebino odloka, ki ga je izdal izvršni svet skupščine Socialistične republike Slovenije o uporabi sredstev poštne hranilnice za potrošniške kredite občanom.

Narodna banka Slovenije je iz sredstev poštne hranilnice dala poslovnim bankam 20 milijonov novih dinarjev kredita za dodeljevanje potrošniških kreditov občanom, ki so letos pretrpeli škodo ob poplavih in neurju na območju občin: Gornja Radgona, Lendava, Lenart, Ljutomer, Maribor, Murska Sobota, Ormož, Ptuj, Radlje ob Dravi in Slovenska Bistrica.

Prizadeti prebivalci navedenih občin tako lahko dobijo pri poslovnih bankah iz teh sredstev potrošniške kredite po največ 6 odstotni obrestni meri na leto. Banke smejo dati kredite za nakup gradbenega materiala, za odplačevanje gradbenih del in popravil poškodovanih stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij, za nakup tiste vrste pohištva, gospodarskih predmetov (razen avtomobilov in živil) in gospodarske opreme, ki so jim bili uničeni ter za obnovo poškodovanih nasadov, vinogradov in drugih kmetijskih zemljišč.

Prosilci za kredit morajo prošnjo za kredit priložiti potrdilo pristojnega občinskega organa o tem, kolikšna in kakšna škoda jim je bila povzročena. Občinska skupščina lahko tudi določi, da se dajejo potrošniški krediti občanom tudi po nižji obrestni meri od določenih 6 odstotkov, če občina zagotovi poslovni banki ustrežna nadomestna sredstva za razliko v obrestih.

Potrošniški kredit se daje za do pet let s tem, da prične odplačevanje teči 1. oktobra 1973. Višino potrošniškega kredita določijo poslovna banka glede na kreditno sposobnost prosilca. Kredit ne sme presegati ocenjene škode, nastale ob poplavih in neurju in sme znašati največ 30.000 dinarjev na posamezno gospodinjstvo. Poslovna banka pri kreditih te vrste ne zahteva gotovinskega pologa.

Ob koncu bi radi še spomnili občane, ki so jih prizadele poplave in neurja, da morajo z najemanjem potrošniških kreditov pohiteti, saj lahko prošnje vložijo pri poslovni banki najpozneje do 30. novembra 1972. Časa je torej samo še dober mesec. Nizka obrestna stopnja in sploh ugodni pogoji, ki jih banka nudi, so nedvomno privlačna oblika pomoči, ki jih družba nudi prizadetim posameznikom.

Kolesje za združitev se obrača

Pred nedavnim so se pričele prve konkretne akcije za združitev delavskega in kmečkega zavarovanja. Izvršni in nadzorni odbor občinske konference SZDL Ormož sta že sprejela navodila o načinu izvedbe volitev za združitev obeh zavarovanj na področju občine Ormož.

Minuli petek pa je predsednik občinske konference SZDL Ormož Vlado Ožbolt sklical manjšo tiskovno konferenco, na kateri je novinarje seznanil s pripravami na volitve za združitev zavarovanj. O pripravah v Ormožu je Tednik že poročal, zato naj navedemo samo nekaj novosti.

V Ormožu so močno zaskrbljeni, ker se o združitvi sorazmerno malo piše in govori. Izjema sta le Tednik in Lokalna radijska postaja Ormož, je povedal Vlado Ožbolt. Večer bi tudi lahko odigral svojo vlogo. Kako se bo odločilo delavstvo Maribora, je lahko odločilno pri izvedbi volitev za združitev, zato je nedvomno potrebna večja obveščenost. Solidarnost, za katero bodo glasovali delavci in kmetje, bo vsekakor pomoč kmetom, ki so pa po vojni pomagali graditi industrijo. Šo ljudje, ki pravijo, da je to stara fraza to pa gotovo iz razloga, ker resnice ne morejo spodbiti s tehtnim argumentom.

Policijski sistem, ki ga je Maribor vedno zagovarjal, si po besedah Vlada Ožbolta nekateri nekoliko preozko razlagajo. To vsekakor ne pomeni razvoja nekega mesta, ampak razvoja celotne regije, saj mesto brez zaledja ne pomeni ničesar. Maribor bo torej rasel z razvojem zaledja in sedaj se mu ponuja prilož-

nost, da se pokaže kot središče naše regije. Poleg tega pa velika večina tamkajšnjih delavcev izhaja iz naših krajev, iz kmečkih družin, zato je pričakovati, da bodo volitve za združitev obeh zavarovanj tudi v Mariboru uspele. Tako bi že v začetku prihodnjega leta naš delavec in kmet imela enake zdravstvene knjižice in kmetje ne bodo več pri zdravniku v podrejenem položaju.

Kolesje priprav za združitev se v Ormožu že vrti z veliko hitrostjo. Naloge ne podcenjuje, čeprav se v kmetijski občini, kot je ormoška, za izid volitev ni bati. Akcija pa ima velik in enkratni politični in socialni pomen.

Priprave potekajo po dveh tirih: političnem in organizacijskem. Imenovali so posebno volilno komisijo, ki je že pripravila vse potrebno. Jutri bo že v Ormožu posvet vseh ljudi, ki bodo sodelovali pri volitvah. Obenem se bodo pogovorili o pomenu in načinu volitev. Ustanovili bodo tudi občinski politični volilni aktiv.

Temu razgovoru bodo sledile konference krajevnih odborov socialistične zveze in sestank kmečke sekcije na občinski ravni. Občinski svet zveze sindikatov Slovenije pa bo organiziral sindikalne zbornice v vseh delovnih organizacijah. Tako je veliko delo steklo, oziroma bo steklo po začetnih smereh. Vsakdo bo moral opraviti svoje delo temeljito in s čutom odgovornosti do dolgo zastavljenega dela naših občanov — kmetov.

jr

S SEJE SO PTUJ

V ospredju še vedno nelikvidnost

V dvorani narodnega doma je bila v torek skupna seja obeh zborov skupščine občine Ptuj, prva po letošnjih skupščinskih počitnicah.

Odborniki so najprej razpravljali o poročilu o letošnji škodi, ki so jo povzročile v kmetijstvu in na komunalnih objektih poplave ter nasploh letošnje neugodne vremenske razmere. Skupna škoda znaša v ptujski občini okoli 35 milijonov din, od tega odpade na juljske poplave okoli 12,5 milijona, preostali znesek škode pa so povzročile neugodne vremenske razmere od spomladanskih pozeb, nenehnega dežja pa vse do toče, ki je ponekod oklestila kmetijske pridelke.

Pričakovali smo, da se bo razvila ob tej točki dnevnega reda živahna razprava pa ni bilo tako. Slišali smo le opozorilo, da se je treba, seveda v kolikor je to mogoče, pred podobnimi poplavami preventivno zavarovati že sedaj. Odborniki so opozorili na pametnejšo in čvrstejšo izgradnjo nasipov na Pesnici in ob vseh drugih vodah v občini, ki so letos tako nesumljeno prestopile svoje bregove. Kot smo že poročali, je bila uničujoča vodna stihija najhujša v Mezgovcih, kjer je porušila voda stanovanjske hiše in gospodarska poslopja. V imenu krajanov Mezgovce se je zahvalil vsem, ki so nudili temu kraju pomoč — odbornik Kolenko iz Dornave.

Odborniki so potem prav tako brez večje razprave razpravljali še o

polletnih poslovnih rezultatih delovnih organizacij v ptujski občini in pri tem ugotavljali, da je nelikvidnost še vedno v ospredju težav, ki spremljajo gospodarstvo. Poročevalac je ugotavljal, da se je skupni dohodek delovnih organizacij v letošnjem prvem polletju precej izboljšal od obravnavanega obdobja v lanskem letu, vendar pa to ne opravičuje je odbornikov zbora delovnih skupnosti, da na seji o gospodarskih vprašanjih ptujске občine niso skoraj ničesar razpravljali. Bolj kot pri gospodarskih vprašanjih so se ustavili ob problemih, ki se pojavljajo pri gradnji nove ceste Macelj—Ptuj. Ponovno so sprožili vprašanje; zakaj pelje nova cesta tik ob hajdinski osnovni šoli, kjer je s tem ustvarjena za šolarje izredno nevarna prometna past. Opozorili so tudi na številne prometne nesreče, od katerih jih je bilo nekaj celo s smrtnim izidom in s težjimi poškodbami, čeprav ta cesta uradno za promet še ni odprta.

V nadaljevanju se je razpravljalo še o poročilu o dosežanih proračunski potrošnji in težavah, ki spremljajo realizacijo proračuna, o pristopu k družbenemu dogovoru o izhodiščih za politiko in financiranje družbenih denarnih pomoči, o pristopu k družbenemu dogovoru o pogojih za sprejemanje otrok v vzgojno varstvene zavode in o osnovah za določanje diferenciranih oskrbnin v vzgojno varstvenih zavodih ter o drugih pomembnih vprašanjih.

KOROŠKI PEVCI NA OBISKU V CIRKOVCAH IN PTUJU

Prvič na obisku v Ptuj, od sobotnega in nedeljskega popoldneva, 14. in 15. oktobra 1972, je imel mešani pevski zbor KPD iz Globasnice v Podjuni na avstrijskem

Ptuj in Jože Stropnik kot predstavnik družbenopolitičnih organizacij goste iz slovenske Koroške pred Pokrajinskim muzejem na gradu. Pevski zbor je zapel več slovenskih



Koroškem možnost spoznati Cirkovce in Ptuj, spoznati nekaj njihovih ljudi in videti krajevne zanimivosti, zlasti zanimivosti Pokrajinskega muzeja Ptuj pa tudi kletarstva „Slovenskih goric“ in končno še kulturnega spomenika na Ptujski gori.

Cas dvodnevnega izleta si je razdelil pevski zbor koroških Slovencev za ogled in obisk krajev Lipnice in Kamile v sosedni Avstriji, potem pa še za obisk Cirkovca na Dravskem polju, čeprav že proti večeru. Tam jih je prisrčno sprejel ravnatelj šole Lojze Knafelj v imenu šole in vasi, potem pa še Tone Brglez v imenu folklorne skupine „Vinko Korže“. Gostitelji iz Cirkovca so spremljali koroške pevce potem v Ptuj. Po večerji pri „Belem križu“ so se odrasli pomenkovali, mladi pa kratkočasili ob zvokih Slakovega ansambla.

V lepem, sončnem nedeljskem popoldnevu sta sprejela Ivan Rau kot predstavnik skupščine občine

MLADINA BISTRISKE OBČINE V PRIPRAVAH NA 3. KONFERENCO ZKJ

Mladina občine Slov. Bistrica ne stoji ob strani dogodkov v pripravah na 3. konferenco ZKJ, ki bo obravnavala probleme mladih. Zato bodo v prvi polovici oktobra v vseh aktivih ZM na območju občine organizirali razprave o težah za pripravo dokumentov za to konferenco. Ob tej priložnosti bodo obravnavali tudi probleme dejavnosti mladih v posameznih krajevnih skupnostih in jih posredovali občinski konferenci ZM Slov. Bistrica.

Obravnavane zaključke in predloge bodo nato na prvi skupni seji občinskih konferenc ZK in ZM dokončno obravnavali, sprejete sklepe pa bodo posredovali RK ZMS.

Pričakujejo, da se bo razprava o težah za pripravo na 3. konferenco ZKJ o mladini udeležilo nad 1000 mladih iz občine.

VH

„Lola, če sem odkrit, ti moram povedati, nisi prva ženska, ki sem jo poljubil.“

„Tudi jaz bom odkrita, Pero, še marsikaj se boš moral naučiti.“

narodnih, predstavnika pa sta jim izrekla dobrodoščilo, obenem pa sta izrazila upanje, da mora zmagati v boju za pravice koroških Slovencev trezen razum in vpliv naprednih sil v Avstriji in v svetu, da ne bodo več teptane pravice in jamstva koroških Slovencev iz mirovne pogodbe za Avstrijo.

Mešani pevski zbor iz Globasnice, 32 po številu vodi pevovodja — skladatelj Janez Petjak, spremljali pa so ga na izletu podžupan Lojze Gregoric, predsednik društva (KPD) Lukej Hudl, podpredsednik Albert Smrečnik in Janez Vric. Vsi skupaj so bili preseščeni nad vs prisrčnostjo v Cirkovcah in v Ptuj in obsodbo zaskrbljujočega in nevzdržnega početja šovinistično nastrojnih „heimatdienstovcev“, velikonemških nestrpnostev na Koroškem. Njihovo sedanje početje je znano iz pripovedovanja Slovencev, pa tudi iz radia in tiska iz Avstrije. Odstranjevanje dvojezičnih napisov je sestavni del njihovih sovražnih akcij proti Slovencev. Prizadeti in ogroženi koroški Slovenci se dobro zavedajo namenov in ciljev sovražnega delovanja proti njihovi osebnosti in ekonomski varnosti. Upravičen boj koroških Slovencev za obstoj in uveljavitev svojih pravic iz mirovne pogodbe je preizkušen in oprt na napredne avstrijske državljane ter njihove politike ter na vsestransko oporo matične Jugoslavije, socialističnih dežel ter na napredno svetovno javno mnenje, ki je v stalnem spopadu s temnimi, hujskaškimi, vedno grozečimi silami sovražnikov svobode, neodvisnosti in napredka svobodoljubnih narodov.

Izmenjava mnenj med gosti iz Globasnice in iz Ptuja ter Cirkovca je potrdila, da je našemu ljudstvu znano mučno dogajanje na avstrijskem Koroškem, vendar žal obsodba sovražnega početja proti Slovencev nima zadovoljivega učinka, da bi bili šovinistični elementi prisiljeni prenehati sprva s podtalnim, sedaj že javnim sovražnim delovanjem proti Slovencev.

Ivan Rau je želel ob slovesu gostom iz Globasnice srečno pot in čimprejšnjo zmago njihovega boja za mirno življenje na Koroškem. Skorajšnje svidenje jim je želel tudi Tone Brglez v imenu folklorne skupine in prebivalcev iz Cirkovca.

J. V.

POLKOVNIK ALBIN ŠTOK JE OB DNEVU TOPNIŠTVA SPREJEL PREDSTAVNIKE PTUJSKIH DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJ

Ob dnevu topništva so ptujsko garnizijo obiskali predstavniki družbenopolitičnih organizacij, delovnih kolektivov in šol. Predstavnike je povabil in sprejel polkovnik Albin Štok.

Po kratkem pozdravnem govoru, v katerem je goste seznanil z delom, pomenom in cilji naše armade, so si gostje ogledali učne kabine, v katerih se naši vojaki novinci seznanjajo z mnogimi veščinami in znanjem, ki je potrebno pri rokanju z orožjem in pri obrambi države.

Kabineti naše garnizije so preprosti, vendar bogato opremljeni z učnim materialom, katerega so v

IMENOVANJA RAVNATELJEV PTUJSKIH SREDNJIH, POKLICNIH IN OSNOVNIH ŠOL

Na torkovi seji skupščine občine Ptuj so imenovali za ravnatelja gimnazije Dušana Kvedra v Ptuj — prof. Rudolfa Čeha, ki je opravljal to dolžnost že doslej. Za ravnatelja šolskega centra za gospodarstvo in upravo Jožeta Lacka je bil imenovan dosedanji ravnatelj prof. Jože Stropnik. Alojz Gojčič, doslej profesor na gimnaziji Dušana Kvedra je bil imenovan za novega ravnatelja šolskega centra za kovinsko stroko v Ptuj.

Nadalje so imenovali še ravnatelje osnovnih šol: Katica Bračko bo še nadalje ravnateljica osnovne šole Franca Osojnika v Ptuj, Radovan Verk, ravnatelj osnovne šole Martina Koresa v Podlehniku, Hilda Slekovec-Milenkovič je bila imenovana za novo ravnateljico Posebne osnovne šole v Ptuj, Zvonimir Kralj pa je prevzel dolžnosti novega ravnatelja ptujskega dijaškega doma.

Matildo Soda, diplomirano pravnico iz Ptuja so izvolili za sodnico za prekrške pri sodišču za prekrške skupščine občine Ptuj.

največ primerih izdelali vojaki sami ob podpori in svetovanju svojih starešin in vojaških strokovnjakov.

Gostje so si najprej ogledali elektro-raketni kabinet, v katerem zraven obveznih primerkov uporabljajo pri predavanjih diapozitive, ki so jih posni sami. Največ pozornosti je med gosti vzbudil električni avtomat za novo avtomatsko strelišče. Komandni avtomat so izdelali v garniziji, s čemer so prihranili kar precej milijonov starih dinarjev, ker samo komandna avtomatska miza stane okoli sto milijonov. Ko bo avtomatsko strelišče narejeno, bo dostopno tudi civilni uporabi.

V prometni učilnici so gostje izvedeli, da vojaku, ki dobro vozi, skrajšajo vojaški rok in gre takšen vzorni voznik lahko celo tudi cel mesec prej domov. S takšnim ravnanjem dosežejo pri voznikih večjo prizadevanost in marljivost. Ob pomoči ptujske garnizije deluje tudi strelska družina Jože Lacko, ki jo vodi kapetan Slavko Ivanovič. Strelska družina je v zadnjih treh letih dosegla vidne uspehe z osvojitvijo prvih mest v republiškem pa tudi v državnem prvenstvu. Gostje so si ogledali njihovo strelišče, osvojene pokale in diplome.

Dveurni obisk v ptujski garniziji se je končal v njihovi menzi, kjer so gostom postregli s pristnim vojaškim fižolom in s steklenico piva. Čas med kosilom in po kosilu so posvetili medsebojnemu pogovoru. Zvečer je bila v domu JLA svečana prireditev, namenjena starešinam naše armade in njihovim svojcem.

PTUJSKE ŽELEZNIŠKE ZAPORNICE ZLOMLJENE

V petek, 13. oktobra je tovornjak-hladilnik, ki je peljal proti Zagrebu, zadel drugo zapornico in jo popolnoma zlomil. Voznik tovornjaka ni upošteval signalnih luči, da se zapornice spuščajo in je kljub temu zapeljal na železniški prelaz, vsled česar se je pripetila nesreča.

MLADINA IZ BRATSKEGA ARANDŽELOVCA NA OBISKU PRI VRSTNIKIH V PTUJU

V petek zvečer je prispel v Ptuj avtobus iz Arandželovca, v katerem so bili dijaki in vajenci poklicnih šol iz tega s Ptujem pobratenege mesta. Ko smo jih dobri dve uri čakali v Narodnem domu, smo končno le zaslišali hrup avtomobilskega motorja. Kmalu za tem so v dvorano, kjer so bili zbrani mladinci in mladinke iz ptujskih srednjih in poklicnih šol, prišli mladi Arandželovčani v spremstvu svojih profesorjev in predstavnika enega izmed proizvodnih podjetij.

V imenu Ptujčanov je spregovoril Feliks Bagar, ki je mlade goste pristrčno pozdravil in izrekel željo o nadaljnjem sodelovanju med obema občinama, ki se naj s pomočjo mladih krepi in razvija. Po kratkem uradnem delu so naši mladi vrstniki odšli na domove njihovih gostiteljev, mladincev in mladink iz Ptuja in neposredne bližine.

V soboto dopoldne je bilo prijateljsko športno srečanje na stadionu Drave, kjer so se pomerili v raznih tekmovalnih veščinah in dokazali lepe uspehe. Ptujčani so — boljši nogometaši in atleti, rokomet pa je

kot izgleda, priljubljena športna panoga deklet iz Arandželovca, pa tudi kroglja je iz njihovih rok poletela dalje. Pri vseh pa je vladalo pravo tovariško in športno vzdušje po znanem pravilu: „Ni važno zmaga-ti...“

Po kosilu je bil na programu ogled slikovitih vinorodnih Haloz, ki so bile za naše drage goste doživetje zase, saj so spoznali popolnoma nov svet, kakršnega doslej še niso videli, saj so bili večina od njih prvič v Ptuj. Z mladimi Ptujčani so kmalu našli skupen jezik in se kar hitro spoprijateljili. Zvečer so si ogledali še grad Borl in se tam malo povesečili, potem pa so spet odšli na svoje začasne domove, kjer so prebili drugi in hkrati poslednji večer letošnjega bivanja v Ptuj.

V nedeljo dopoldne so si ogledali še ptujske kulturno zgodovinske znamenitosti, potem pa so spet krenili na dolgo pot v bratski Arandželovca, v upanju in želji, da se ob letu spet srečajo, s svojimi novimi prijatelji in da se vezi prijateljstva z njihovim odhodom ne bodo pretrgale.

S. S.



In skovale so se prijateljske vezi...

Foto: S. Kosi

Večji vpliv članstva

ORMOŠKI KOMUNISTI V SEDANJEM TRENUTKU

Ne spomnim se več točno, zdi se mi pa, da je na koncu jugoslovanskega filma „Zgodnja dela“ pisalo, da narod, ki svoje revolucije ni izbojeval do konca, ni zdrava in klena družba. Takšne misli so se mi porajale, ko sem minuli petek zvečer poslušal razpravo na skupnem sestanku članov osnovne organizacije ZK in mladinskega aktiva mesta Ormož. Potem, ko je bilo prebrano pismo predsednika ZKJ tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ, ki je namenjeno vsem komunistom Jugoslavije, so si prisotni dali duška ob nakopičenih slabostih in zahtevali konkretnih sklepov s konkretnimi zadolžitvami in strogo kontrolo. Idejna pozicija partije je sedaj postala premalo. Pismo zahteva, da se komunisti pojavijo na vseh področjih odločanja in da svojo vlogo dosledno izvajajo. Ali je Partija glede na trenutno stanje sposobna realizirati v pismu zapisane zahteve? S tem so

dane na preizkušnjo idejno politične sposobnosti članov ZK, ki bodo morali v bodoče krepiti samokritiko ob ustreznem izobraževanju in disciplini. Tito govori tudi o čistkah v organizaciji ZK, zato se je v razpravi pojavila dilema, ali ni to odstopanje od demokracije, ki je bila kaj hitro pobita. Demokracija je nekaj, kar služi ljudstvu, ko tega več ne dela, se sprevrže v kriminal, je poudaril Marijan Irgl.

Socialna diferenciacija je kljub številnim sklepom dosegla take razsežnosti, da o tem vprašanju ni mogoče več razpravljati znotraj članstva zveze, ampak je treba to povedati javno. Porast cen vodi v inflacijo, to je stara modrost, ki je pri nas nihče ne upošteva. Imamo zakone in druge predpise, ki omogočajo nekaterim pridobivanje velikega premoženja. Že pred leti so bile znane stvari okrog znatnih sredstev, ki gredo mimo davčne službe ali pa v zasebne žepke. V

Ormožu sicer slonov te vrste ne bi našli, kakšnega zajčka pa že, je podčrtal Vinko Stefančič. Naša davčna služba pa je zaradi dosedanjega odnosa do nje nemočna.

Posamezniki so iznašli mnogo stvari. Tako je npr. Rudi Zidarič menil, da je vsak pošten državljan, ne samo partijec, vedel za vse napačne poti in da po dvajsetih letih spet govorimo o tistem, kar je bilo znano že med vojno. Na splošno pa so razpravljali v svojih izjavah enotno izražali svojo nemoč ob močnem tehnokratskem pritisku znotraj partije, ki članstvo sili v pasivo. Partija naj ima vpliv po svojih članih ne pa po sekretariatih. Ta vpliv je treba čutiti v smeri navzgor in navzven. Osnovna organizacija naj bo tista, ki bo ob ustreznem usklajevanju dela kreirala politiko partije, saj bo le-ta samo na ta način dejansko začrtana na potrebah prakse. V nasprotnem primeru ne bo mogoče delati. Če bi „vrhovi“ poslušali mnenja baze, do takih odstopanj ne bi prišlo. Zato so ormoški komunisti naslovlili na višja partijska vodstva priporočilo, da naj v bodoče osnovne celice zveze sodelujejo tudi pri kreiranju politike,

ne samo pri izvajanju nalog. Tako bo Titovo pismo, ki daje osnovni pomen najmanjši partijski celici mogoče realizirati. Glede na to, ker govorimo o konkretnih stvareh v hudo konkretnem in problematičnem položaju naše družbe so se ormoški komunisti tudi upravičeno vprašali, kje so krivci za takšno stanje, kdo bo za to odgovarjal? Če ne drugače pa kot komunisti.

Titovo pismo je treba vzeti kot rezultat silno resne in kritične situacije v partiji ne pa kot znak za alarm.

V nadaljevanju so prediskutirali osnutek sklepov komiteja občinske konference ZK, in predsedstva občinske konference ZMS, ki bodo osnova za izdelavo programov obe h organizacij ter njunega akcijskega in delovnega sodelovanja. Ormoški komunisti so se odločili zavzeto pomagati svojim mlajšim someščanom, članom mladinskega aktiva Ormož pri vse njihovih konkretnih akcijah in problemih, vendar se v program dela mladine ne bodo spuščali. Le-tega si naj mladina postavi sama in tako ohrani svojo samostojnost.

jr

Razvoju ormoškega šolstva na pot

V zadnjih nekaj letih smo bili priča zelo hitremu razvoju otroškega varstva ter osnovnega in posebnega šolstva v občini Ormož. Že nekaj let nazaj so se pristojni zavzemali za postopno izboljševanje osnovnošolskega prostora, za širjenje mreže predšolskih ustanov in pred dvema letoma pristopili k ustanavljanju posebnih osnovnih šol v Ormožu, ki ima sedaj v treh razredih in šestih oddelkih 59 učencev.

Kako smiselno razvijati šolstvo naprej, je bilo vprašanje, ki je zanimalo mnoge. Temeljna izobraževalna skupnost je zato pri Ekonomskem centru v Mariboru naročila izdelavo posebne študije o nadaljnjem razvoju otroškega varstva in omenjenih izobraževalnih ustanov. Pri izdelavi programa so poleg predsednika ormoške občinske skupščine in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij še sodelovali vsi ravnatelji osnovnih in pedagoški vodje podružničnih šol, vsi učitelji in vsi uslužbenici krajevnih uradov. S pomočjo omenjenih je bila izvedena izredno široka anketa, na katero so odgovarjali otroci in njihovi starši. Tako so z anketo zajeli skoraj 5.000 otrok in nekoliko manj družin, če upoštevamo, da imajo nekatere družine po več otrok. Na ta način je bila dobljena izredno bogata in dejanska slika, ki je pomagala Ekonomskemu centru izdelati program in ga postaviti na trdne temelje.

Anketa je zajela vse otroke, ki so bili rojeni vse do zadnjega dneva v lanskem letu in vse tiste, ki so bili do junija letos v ormoških osnovnih šolah — to je 15 letnikov. Zato je omenjeni program zasnovan na že rojenih otrocih, se pravi na tistih, ki bodo obiskovali osemletko do leta 1986. Zato številke v analizi niso od nikoder prepisane, ampak so vzete iz matičnih knjig šolskih okolišev. Število otrok bo z majhnimi odstopanji glede na doseljevanje ali presehljevanje v večini šolskih okolišev bolj ali manj padlo.

Pogled malo širje nam pove, da v celotnem slovenskem prostoru do leta 1978 občutno pada število šoloobveznih otrok in to po vseh naših občinah in zanimivo, tudi mestih. Slovenci imamo premalo število rojstev in smo odmirajoč narod. Tudi v občini Ormož je v zadnjih letih občutno padlo število prebivalcev, v večini primerov zaradi odseljevanja. Zato so nekatere ugotovitve, zapisane na terenu in obdelane v omenjeni študiji, bile za prosvetne delavce ormoške občine nekoliko zaskrbljujoče. Na srečo pa bo po letu 1978 število šolskih otrok vsaj malo poraslo. Se posebej je opaziti naraščanje števila otrok na področju Podgorca in Velike Nedelje. To je nekako razumljivo, saj iz območij omenjenih krajev dnevno hodi mnogo mladih ljudi na delo v Ptuj in Kidričevo. Prebivalci drugih krajev občine Ormož, ki delajo drugod, težijo za odhodom v kraj zaposlitve. To so po večini mladi ljudje, ki odpeljejo s seboj tudi svoje otroke, starejši občani pa toliko otrok nimajo. Zato bo število otrok v drugih šolskih okoliših še nadalje kritično.

Temeljna izobraževalna skupnost je omenjeno študijo hotela imeti tudi zaradi tega, ker so bistveni problemi osnovnošolskega prostora bili v občini rešeni, študija pa je odgovorila na vprašanje, kako v bodoče usmerjati gradnjo osnovnih šol,

predšolskih ustanov in kakšne bodo potrebe po posebni šoli.

Študija je prikazala te stvari zelo pozitivno, še posebej zato, ker upošteva količinski izkoristek obstoječega učnega prostora po posameznih osnovnih šolah. Pouk na vseh osemletkah poteka v največ dveh izmenah. To so dosegli na nekaterih šolah z določenimi adaptacijami, drugod pa z novogradnjami. Letos je bila kot zadnja adaptirana šola na Runču in zgrajena popolnoma nova šola pri Tomažu. Tako so pridobili potreben šolski prostor in v glavnem zadostili potrebam in zahtevam.

S tem je bila prva faza osnovnošolskega učnega prostora končana. Povsod ni vse urejeno tako, kot bi moralo biti, saj so npr. telovadnice zelo redke. V Ormožu vlada prepričanje, da bodo delo ob podpori občinske skupščine nadaljevali.

Omenjeno študijo bodo obravnavali zbori volivcev, ker bo postala sestavni del srednjeročnega programa razvoja občine Ormož. jr

Opomin komunistom

Člani komiteja občinske konference ZKS Ormož so skupaj s sekretarji osnovnih organizacij in aktivov ZK prejšnjo sredo obravnavali pismo predsednika ZK Jugoslavije tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ. Razprava je tekla z vidika uresničevanja dogovorov in sklepov, ki jih je tudi v Ormožu dovolj. Sekretarka komiteja inž. Terezija Stefančič je v svoji ostri razpravi o realizaciji tako imenovanih delavskih amandmajev, kar je sicer spadalo v drugo točko dnevnega reda, povedala, da v Ormožu ni bilo po teh vprašanih prav ničesar narejenega. Titovo pismo prihaja kot nekakšen opomin komunistom, ki jih naj spodbudi k bolj resnemu in zavzetemu delu. Potem so sklenili, da bodo pismo obravnavali vsi komunisti v svojih osnovnih organizacijah in aktivih. Vodstvom le-teh so priporočili pogostnejše sestajanje komunistov

VRNJAČKA BANJA:

LISTINA O POBRATENJU

Vrnjačka Banja, občina v SR Srbija, ki je pobratena z občino Ormož, je zadnje dni prejšnjega tedna praznovala svoje tri velike praznike. Vsako leto se od 10. do 13. oktobra spominjajo svojih velikih trenutkov nacionalne zgodovine in pod skupnim imenom „Vrnjačka jesen“ pripravijo vrsto kulturnih, političnih in drugih manifestacij.

Zanimivo je, da so se največji dogodki v zgodovini tamkajšnjih prebivalcev zvrstili v času štirih oktobrskih dni. Vmes so seveda leta. Tako 10. oktobra praznujejo osvoboditev teh krajev iz I. svetovne vojne, ko so solunski borci leta 1918 dokončno strli sovražnika. Spominjajo se začetkov narodnega prebujanja in prve bitke na Popini 12. oktobra 1941, ko se je majhna skupina prvih partizanov na hriščku nad veliko cesto ob Moravi uprla premočnemu sovražniku. Vsi partizani so padli. Nekaj je bilo tudi Slovencev, ki jih je Hitlerjeva vojska izselila v te kraje. Borba pa je trajala

dalje in tako so 13. oktobra 1944 dočakali tudi veliki dan — dan zmage. Tako je tudi prebivalcem občine Vrnjačka Banja bilo omogočeno svobodno življenje v novi Jugoslaviji.

Slovesnosti, ki so se minule dni odvijale v spomin na te velike dogodke, so se udeležili tudi predstavniki občine Ormož. Delegacija, ki so jo sestavljali: Franc Novak, predsednik SO, Terezija Stefančič dipl. inž. sekretarka komiteja OK ZKS, Edvard Pajek, predsednik ZRVS, Marica Brazda, sekretarka OK SZDL, Drago Zabavnik, član IO SZDL in Franc Čok Šumak, član ZB NOV je bila v nedeljo priča podpisa listine o pobratenuju občin Ormož in Vrnjačka Banja. Takšno listino so v Ormožu že podpisali letos junija ob prihodu vlaka „Karavana bratstva in enotnosti 72“. Z listino, ki so jo v nedeljo podpisali predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Vrnjačka Banja, je bratstvo med obema občinama, ki se je skovalo med pripadniki dveh narodov v času NOV, tudi formalno potrjeno. jr

na terenu in v delovnih organizacijah. Sestanki pa naj bodo zato bolj kratki in jedrati.

V nadaljevanju seje so komunisti razpravljali o težah za 3. sejo konference ZK Jugoslavije. Na osnovi obširnega gradiva so izdelali in sprejeli osnutek tez, ki zajemajo probleme domače občine in ki bodo osnova za načrtovanje skupnih delovnih programov komunistov in mladine.

Ob koncu so se dogovorili, da bo 3. seja občinske konference ZK Ormož ob koncu tega meseca. Obravnavali bodo vprašanja mladine in vključevanje mladih v družbenopolitični sistem. Druga točka bodo delavski amandmaji, zadnja pa volitve delegata za 3. konferenco ZK Jugoslavije, ki bo, kot je znano, razpravljala o problemih mladine v Jugoslaviji. jr

MOPEDIST PRED AVTOMOBIL

Na cesti IV. reda v vasi Šalovci pri Središču ob Dravi se je pripetila prometna nesreča zaradi nepravilne vožnje mopedista.

Jože Kovačič iz Kranja, delavec, se je peljal s pony expresom po omenjeni cesti iz smeri Središča. V bližini Šalovec ga je dohitel voznik osebnega avtomobila Anton Horvat, upokojenec iz Središča ob Dravi in mopedistu dajal vožne znake ter ga tako hotel prehitovati. Ko je Horvat pripeljal v bližino Kovačiča je ta nenadoma padel po cestišču in dobil več manjših poškodb. Nudena mu je bila zdravniška pomoč, kaj več pa ni bilo treba. Materialne škode je za približno 400,00 dinarjev.

Obema udeležencema prometne nesreče so vzeli kri za analizo. jr

ZGLEDI PA TAKI

Zgodilo se je na naših ulicah. Mlado dekle je izgubilo zlat uhan in ga pravi trenutek ni pogrešalo. Našla ga je Ida Tement, učenka 6. razreda osnovne šole T. Žnidarič v Ptuj. Poiskala je lastnico in ji uhan izročila. Za svojo poštenost pa ni dobila niti prijazne besede, kaj šele zahvalo.

Mlade Ptujčanke, ste vse take?

-nak

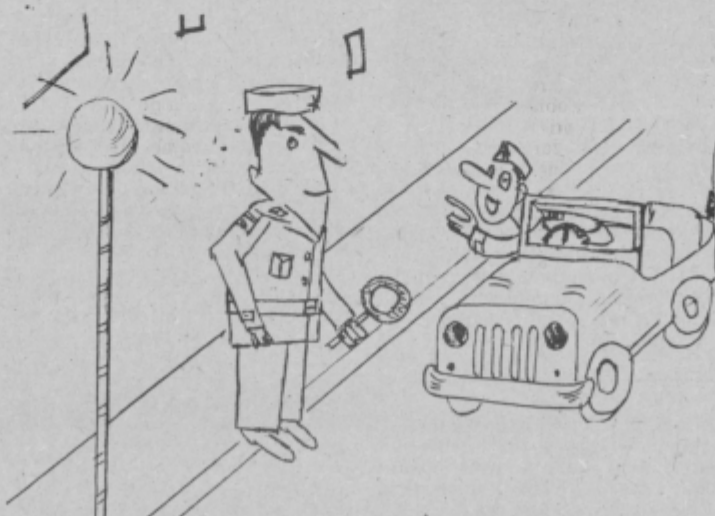
„Kako vam je ugajala drama mojega sina?“

„Odlično, imenitno! Zlasti tatovi, ki so imeli pomembno vlogo, so bili karakteristični. Se to, kar so govorili, je bilo ukradeno.“

„Spela, zakaj pa daješ pismonoši vedno tako bogato napitnino?“ Pa se Spela potrkala po čelu: „Glav'ca, glav'ca! Da večkrat pride, ne!“

„Možek, zunaj pred vrati je neki revež, ali naj mu kaj odstopim od najinega kosila?“

„Seveda draga, kar daj mu, potem ga za gotovo ne bo nikdar več.“



— Tovariš desetar, zakaj vozite brez luči?
— To pa je vojaška tajnost.

Spornih in zanemarjenih 20 km od Ptuja do Poljčan

(5. nadaljevanje)

Nova cesta Maribor-Zagreb, ki bo naslednje leto popolnoma dograjena; bo za Ptuj pomenila dokončni „udarec v hrbet“. Večina ljudi vidi v njej boljše in hitrejšo zvezo z Zagrebom in drugimi kraji, morda celo boljše trgovinsko izmenjavo, kar pa je tudi že dvomljivo. Hrvaška ima cenejše storitve zaradi nižjega republiškega standarda, cene potrošnega blaga pa so tam tudi nižje kot v Sloveniji. Vse to bo imelo določene posledice na ptujsko trgovino.

Ce Ptuj ne bo v najkrajšem možnem času – morda celo z mladinskimi akcijami uredil in razvil turističnih objektov na pravih mestih in obnovil že obstoječih, preden bo magistrala predana javnemu prometu, bo to za našo občino hud udarec in morda vseh posledic sploh še ne predvidevamo, morda jih ne predvidevajo niti najbolj skrajni pesimisti. Treba bo pričeti delati, kajti izgubljenega časa ne bo mogoče nadoknaditi. Tujci, ki poznajo Trakoščan in Krapino, res ne bodo zavijali z magistrale, da bi parkirali v Ptuj. Torej nam nova cesta sama ne bo prinesla nič, kvečemu vzela še tistih nekaj nestalnih gostov in turistov.

Kljub kritičnim trenutkom za naš

turizem, moramo ravno v turizmu iskati rešitev sedanjega stanja. Ptujška občina ima kar precej industrijskih objektov, vendar je njih dejavnost in proizvodnja vezana na kooperacijo, kar pomeni, da je njihov razvoj odvisen od razvoja njihovih kooperantov. Torej kakšnih posebnih dohodkov naša občina v tej panogi ne pričakuje. Ostane še kmetijstvo, ki se samo razvija, zato ne more ustvarjati presežkov, bi to bilo pomembno za dvig standarda. Bo pa se to zelo poznalo v naslednjih nekaj letih. Občina ima veliko šolarjev, kar je zvezano z ogromnimi izdatki, zato je za našo občino najlažja in najpametnejša rešitev turizem v katerem se vključijo vse zgodovinsko-kulturne zanimivosti, glasbeni festivali, pustni karneval in morda še kakšna originalna in edinstvena novost.

Osnovni pogoji za turizem pa so urejene prometne zveze. Asfaltiranje ceste do Poljčan je ena izmed najcenejših rešitev, ker Ptujčani in Bistričani na tem področju ne bodo imeli konkurence drugih gostinskih in turističnih organizacij. Zraven vsega pa bo ta cesta imela za to področje velik gospodarski pomen, ker bo to področje postalo novo zaledje mesta Ptuja. PR

TUDI LETOS USPEŠNA ZRVS ORMOŽ

Občinska organizacija Zveze rezervnih vojaških starešin Ormož bo kmalu končala svoje letošnje aktivnosti. Med največje uspehe letošnjega leta nedvomno sodi velik uspeh Ormožanov na republiškem tekmo-

Sedaj, proti koncu letošnjega leta, se rezervni starešine pripravljajo na redne izpite, ki jih imajo vsako leto, to pa je tudi zadnje v letošnjem programu dela, ki je bil v celoti realiziran. Tako zaključujejo letoš-



Trije pokali na levi in trije na desni v sredini pa najnovejša „trofeja“, pokal, ki so si ga rezervni starešine priborili na republiškem tekmovanju in dosegli II. mesto. Vidi se tudi nekaj diplom in priznanj.

vanju občinskih zvez rezervnih starešin, ki je bilo na Igu pri Ljubljani. Na tem republiškem taktično-orientacijskem tekmovanju ZRVS Slovenije je ormoško organizacija zastopala ekipa: Boris Vrbančič, Marjan Vnuk in Franc Kelemina.

Udeleženci so na tekmovanju morali streljati s polavtomatsko puško, opraviti del hoje po azimutu, drugi del pa na čas in med tem reševati naloge iz topografije, poznavanja taktičnih in topografskih znakov, protioklepnega boja in reševati taktično nalogo na terenu. Tekmovalna steza je bila dolga 5 km, kar ni tako mnogo, bile pa so zelo velike višinske razlike, tako da so tekmovalci morali na nekaterih mestih tudi plezati. Za to tekmovanje je vsak udeleženec moral predelati veliko gradiva, imeti precej kondicije in biti zelo dober strelec.

Konkurenca je bila izredno močna, saj so bile vse ekipe zelo dobro pripravljene. Tudi organizacija pohoda, kot so povedali ormoški tekmovalci, je bila izredna. Tako je drugo z drugim pripomoglo, da se je od 7. do 16. ure vrstilo vseh 52 ekip, izmed katerih je ormoška zasedla II. mesto. Nedvomno izreden uspeh za ZRVS Ormož, ki je njeni „zbirki“ pokalov prinesel še enega.

Občinsko zvezo rezervnih vojaških starešin Ormož je letos dvakrat obiskal sekretar republiškega odbora ZRVS Stanko Petelin-Vojko. Drugi obisk, ki je bil pred nedavnim, so izkoristili za pogovore o problemih, delu in uspehih.

– Ko sem prišel k nudistom, mi je odprla vratarica . . .

– Kako pa veš, da je bila vratarica, saj ni bila oblečena?

– No, vsekakor ni bil vratar . . .

„Ali ne verjamete, da lahko dva prav tako poceni živita kot eden sam?“

„Ne, ne verjamem niti tega, da lahko en sam poceni živi!“

Gasilci iz Spuhlje so krstili nov avto



Svečanost ob novem avtomobilu in letos zgrajenem gasilskem domu

Foto: Stanko Kosi

Clani gasilskega društva iz Spuhlje pri Ptuj so proslavili v nedeljo – v letošnjem letu svoj že drugi velik delovni uspeh. Namenu so izročili nov gasilski avtomobil, avgusta letos pa so odprli nov izredno lepo urejen gasilski dom.

Boter nedeljskemu krstu novega avtomobila je bil Simon Meglič, ustanovni član domačega gasilskega društva. Svečanosti so se udeležili še Ivan Grahl, poveljnik občinske gasilske zveze Ptuj, Albin Pišek, tajnik ptujске krajevne skupnosti in predstavniki sosednjih gasilskih društev.

O zgodovini društva in o letošnjem dvojnem uspehu gasilcev iz Spuhlje je govoril Franc Horvat,

predsednik domačih gasilcev.

Po krstu novega avtomobila, ki bo služil gasilcem za njihove požarne akcije, krajanom Spuhlje pa tudi za nujne primere, so pripravili vinski trgatav z rajanjem, ki je trajalo v pozno noč.

Gospa Fefka gre k zdravniku, ki ji svetuje „Draga gospa, predvsem morate na zrak in se dosti gibati. Pojdite vsak dan na daljši sprehod!“

„Nemogoče, gospod doktor! Ne, tega pa ne! Kaj pa mislite, ljudje bi vendar začeli govoriti, da smo avto prodali.“



GORIŠNICA

22. oktobra: fran. barv. film BLEDOLIČNI UBIJALEC.

LJUTOMER

21. in 22. oktobra: am. barv. film DNEVNIK JEZNE GOSPODINJE; 25. in 26. oktobra: meh. barv. film SREBRNA MASKA.

SLOV. BISTRICA

21. in 22. oktobra: nem-italij. barv. film VITEZ BURIDAN; 25. in 26. oktobra: zap. nem. barv. film KAMASUTRA.

PTUJ

19. oktobra: ob 18. uri an. barv. film ZASEBNO ŽIVLJENJE SHERLOCKA HOLMESA; ob 20. uri nem. barv. film KAKO TO POVEŠ SVOJI HCERKI; 20. oktobra: zah. nem. barvni film KAKO TO POVEŠ SVOJI HCERKI; 21. in 22. oktobra: am. barv. film PLACANCI; 22. oktobra: ob 10. in 16. uri am. barv. film PUSKE ZA APACHE; 24. in 25. oktobra: kan. bar. film UVAJANJE V LJUBEZEN; 25. oktobra: ob 18. uri an. barv. film SEDEM MASCEVANJ ZA SEDEM DOLARJEV.

JOŽE MAR:

Formin in Forminci

(2. nadaljevanje)

Da so ljudje ob preseljevanju narodov potovali skozi naše kraje, je torej dognano. In da so morali hoditi ob Dravi, ker druge vode ni bilo, dokler niso prišli do Pesnice, tudi. Da svoje mnenje še bolj znanstveno dokazem, navajam taka potovanja tudi po drugih krajih. Npr. v Afriki je Anglež Livingstone raziskoval Etiopijo in Sudan v prejšnjem stoletju ob Bahl el Azreku, Ceh dr. Emil Holub pa južno Afriko ob rekah Sambezi in Limpopo. Tudi Ameriko so raziskovali ob Mississippiju, Coloradu, Amazonki in Paragvajju. Celo Kolumbijev Kristof je prišel v Ameriko po vodi. Zato je moja trditev ali sum na taka potovanja ob Dravi in Pesnici res upravičen.

Ko so prvi romarji prišli s svojimi ženami in kravami, pastirji in otroki, očeti in drugim tovorom navzgor po Dravi, so naleteli na Pesnico ter postavili prva taborišča na Forminu, ki so ga mogoče imenovali Trivodje zaradi treh potokov (glej tudi 3-glav). To je bilo tem lažje, ker je takrat bila Drava najbrž še bližja temu kraju kakor je danes, saj se je vedno valjala od haloškega gorovja proti Gajovcem in Forminu ter je včasih prišla gledat tudi Pesnico. Ko so ti popotniki bili enkrat že tu, so opazili, da je kraj lep, so si takoj postavili šotore, posebno, ker je tisti čas pri nas tudi rado deževalo (zaradi poznejšega vesoljnega potopa), da so bili lahko pod streho. Ker

so imeli precej živine, živina pa v Travnikih in v Otoku dovolj paše, so te šotore počasi podirali in postavljali trdnjše lesene bajte. Takrat je bilo tu gotovo več drevja, ker še danes na Forminu dobiš kakšen hrast in jagnjed.

Tako so se potem še dalje časa zadrževali ob Pesnici, kjer so lahko lovili ribe, rake, v Travnikih, Joušju, Okriču in v Otoku pa zajce, srne in razno frfotajočo perjad, posebno ker takrat še ni bilo ribiških in lovskih paznikov. Vsekakor pa je čudno, da je te divjadi ostalo še toliko, da jo forminski raubšci lahko še danes zasledujejo. Celo na polju še včasih poskoči kakšen zajec in zleti prepelica iz prosa, če kdo bolj glasno počti z bičem.

Ko so se ti prvi naseljenci tega naveličali ali pa so jih kakšni novi nomadi preganjali, so šli dalje in taborišče prepustili novim prišelcem, v kolikor ga niso prej požgali. Kakorkoli, sledove svojega bivanja na Forminu so pustili za seboj v taki obliki, da so njihovi nasledniki jutri, drug teden ali tudi še drugo leto lahko opazili in se tudi tu ustavili za nekaj časa, dokler niso bili spet sami pregnani od novih romarjev.

No, nazadnje so se ob Dravi pojavili Rimljani. Ti pa so prišli po Dravi navzdol, iz Ptuja. Najlepši, najprimernejši, najbolj moker kraj je bil zanje najbolj praktičen. Zato so ga utrdili, pozidali na svoj način tako trdno in trpežno, da se še danes najde precej ostankov, po skoro dvatisoč letih.

Nadaljevanje prihodnjič

Strokovno izobraževanje: upanje

Delovno mesto direktorja Delavske univerze Ormož je po sklepu zadnje seje skupščine občine Ormož pričel opravljati Mirko Novak, učitelj iz Ormoža. Imenovan je bil za vršilca dolžnosti, ker v celoti ne izpolnjuje razpisanih pogojev. S prevzemom te funkcije je Novak zamenjal dosedanjega direktorja DU Edvarda Pajeka, ki je prevzel dolžnost profesionalnega predsednika Temeljne izobraževalne skupnosti Ormož. Toliko o kadrovskih spremembah.

Novga direktorja DU Ormož, Mirka Novaka smo obiskali v njegovi pisarni in se pogovorili o delavski univerzi na sploh in konkretno o letošnjem programu dela.

T.: Pričelo se je tako imenovano zimsko obdobje in s tem tudi čas dela delavske univerze. Kako ste začrtali letošnji program?

Novak: Program smo napisali in ga dali tiskati, tako da ga bodo dobili vsi zainteresirani. Zajema poglavja družbenega izobraževanja ter strokovnega in splošnega izobraževanja.

T.: Kateremu od teh izobraževanj ste dali največji poudarek?

Novak: Družbeno izobraževanje bo verjetno najmočnejše, ker smo se za družbenopolitičnimi organizacijami zmenili za močno izobraževanje te vrste. V preteklih sezonah sta družbeno in strokovno izobraževanje bila nekoliko zapostavljena, pa ne samo po krivdi delavske univerze ampak tudi naših „potrošnikov“, ki niso kazali interesa za programe DU. Pri vseh oblikah izobraževanja, ki jih DU lahko organizira in ponudi, nastane potem vprašanje financiranja. Iz svojih sredstev namreč organizi-

ramo predvsem oblike splošnega izobraževanja.

T.: Videti je, da bo letos ostalo odprto vprašanje strokovnega izobraževanja. Kaj mislite o tem?

Novak: Strokovno izobraževanje je pomanjkljivo, ker ni strokovnih kadrov v občini in morajo prihajati od drugod, to pa je silno drago. Glavni razlog pa tiči v pomanjkanju interesa delovnih organizacij, ki morajo, razumljivo, taka predavanja plačati.

T.: Ste mogoče poskušali rešiti probleme z družbenim dogovorom. V okviru republike je bil takšen dogovor podpisan in ga bo treba urediti tudi v občinah?

Novak: Republiški družbeni dogovor nas obvezuje, zato tudi v naši občini stremimo k dogovarjanju o izobraževanju. Za sedaj smo dosegli soglasje z družbenopolitičnimi organizacijami, medtem ko smo trdno prepričani da ni daleč do takšnega sporazuma na področju strokovnega izobraževanja. Takrat se bo stanje bistveno izboljšalo.

T.: Nam lahko poveste nekaj o teh pripravah?

Novak: S komitejem občinske konference ZK smo se dogovorili, da bodo naš program strokovnega izobraževanja obravnavali tudi na aktivu direktorjev, ki deluje v okviru te organizacije. Takrat se bomo jasno zmenili za izobraževalne oblike, ki jih delavska univerza lahko pripravi in jih bodo delovne organizacije tudi finančno zmogle. Pričakujemo seveda podporo vodilnih delavcev.

T.: Znano je, da v naši občini mnogo otrok ne dokonča osemletke. Dosti je bilo slišati kritik na račun DU, ker ne organizira večerne osnovne šole za odrasle. Bo sedaj kaj boljše?

Novak: Želja po organizaciji večernega osnovnega šolanja za odrasle je stara toliko kot delavska univerza. Tehnična izvedba je ves čas možna, vsako leto pa se je zataknilo pri financiranju. Zadnji čas je bilo čutiti velik pritisk nekaterih delav-

(Nadaljevanje na 10. strani)

SLAVA RAKOVA:

Zaznamovana

Koncem septembra letos je pri Pomurski založbi v Murski Soboti izšla tretja knjiga Slave Rakove iz Senežc pri Veliki Nedelji. Knjiga nosi naslov ZAZNAMOVANA in podnaslov Dnevnik zločinke, tako kot prejšnji knjigi „Ali sem ga res ubila“ in „Soba 184“. Spremnno besedo je knjigi napisala Marijana Novakova, likovno opremo je priskrbel Franc Mesarič.

Vodilni motiv tretje knjige, ki je vsebinsko nadaljevanje prvih dveh je, kako naj družba skrbi za bivše kaznjence in preprečuje njihov ponovni propad. Avtorica z odkrito in včasih tudi domačo besedo brez predsodkov piše dnevnik, kjer do potankosti in z veliko izpovedno močjo niza vsakodnevne dogodke: spore s sosedi, naravo, razprave na sodišču, svoj študij, za katerega ve, da ji ne bo nič koristil in mnogo občutenih medčloveških odnosov. Nedvomno so resnične besede Marijane Novakove, ki je v spremni besedi med drugim zapisala: „Pre globoko je zapisana resnica o človeški duši, preveč ima o življenju povedati človek, ki se je nad življenjem hudo pregrešil in ga le-to prehudo udarja še potem, ko se je po besedi in postavi že oddolžil za storjeni greh. Kje so meje zadostitve, kje in kako je mogoče obračunati z lastno krivdo in s krivdo pred svetom, ve povedati le človek, ki je šel skozi pekel greha in skozi ogenj očiščenja, in m o r a povedati, če mu je dana sposobnost,

globoke, iskrene izpovedi. V e i n m o r a povedati tudi, kako potrebna je resilna roka in kdo jo mora izprožiti v pomoč.“

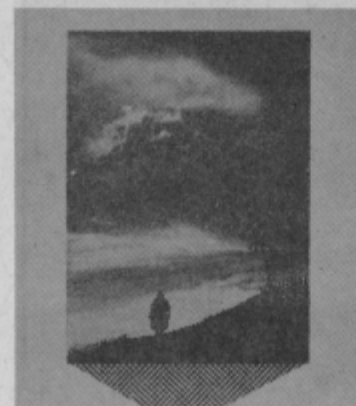
Namesto resilne roke pa se pojavlja mnogo nasprotij, ki jim je Slava Rakova dala literarno obliko in prvirsko moč svoje izpovedi.

Preberimo skupaj krajši odlomek dnevnika z naslovom

DVAJSETI MAREC.

Prišla je pomlad! Hej, prišla je pomlad! Prinesla je prvo cvetje,

slava rakova
zaznamovana



prinesla je mlake na naše kotanjaste ceste; ko po njih voziš z mopedom, ti blato brizga izpod koles. Pomlad je prinesla tudi moj šoferski izpit. Hej, Tone! Nič več ne boš oprezoval okoli hiše in se veselil, da me boš zopet predal sodniku za prekrške, ker vozim brez izpita. Pa kaj bi mislila sedaj na sodnike! Vsi so daleč od mene, k meni pa prihaja pomlad. Res sem obložena z delom in učenjem, toda kaj zato? Mama bo kmalu prišla domov in čeprav bo morala še nekaj časa počivati, da bom le zopet pod njenim varstvom, pod njeno čuječo materinsko roko. Da, materinska roka. Šele ko je ni, začutiš, kako topla je. Tudi sedaj jo čutim, čeprav je večer, čeprav je v sobi hladno. V meni je nekaj topliga, je zavest, da se z mamino vrača življenje in prihaja pomlad. Kako lepo, skrivnostno je nočoj! Iz radijskega sprejemnika ne doni pesem, temveč nekdo bere odlomke iz del našega velikega pisatelja. „Prešerna ne morem brati, ker ga znam na pamet,“ pravi pisatelj. Res je, tudi nekaterih njegovih del ne moreš brati. Živa so, tako živa, da živijo v tebi in s teboj. Cuj! ... teci, teci, Francka! Teci, teci! Teci, da dohitiš življenje, ki se pomika neusmiljeno pred teboj! Tvoje noge so žilave, tvoja kolena krvavijo, tvoje izdelane dlani so odrgnjene, ker si med tekom padla. Vstani in teci. . . te. . .

Teci, teci, Jana! Glej, zopet si zaostala! Zima ti je zadala nekaj grdih udarcev, očetova smrt te je vrgla na kolena, obtožbe so te vsaj opraskale, matematika se ti je priskutila, čeprav veš, da je nujna: brez nje ni znanosti, saj je eden njenih najvažnejših elementov. Za-

smehovala si jo, ker si čutila, da je močna. Namesto, da si jo grdo odrivala od sebe in ti je prav zaradi tega krepko podstavila nogo, ji skušaj podati roko in ubrati z njo skupen korak. Poženi se znova v hrib in pusti za seboj temno, globoko dolino preteklosti!

Zunaj je lepa pomladna noč. Prisluhni ji! Zvezde res migljajo, čeprav je to smešna beseda. Topel, južni veter res prinaša pravi dih pomladi. Nočno tišino pretрга včasih pasji lajež, ki odmeva v noč. Jelše ob potoku rahlo šumijo, kot da šepetajo o pomladi, o listju, ki je še skrito v popkih. Glej, kmalu bomo znova ozelenele, mi pravijo drevesa, kmalu bo življenje, ki kliče v nas, vstalo in zaživelo z novo močjo. Vstani tudi ti! Vstani in teci, te. . .

Je resnica ali so sanje, da človeku lahko govori narava, ki zanjo pravijo, da je nema? Je res, da mu lahko govori življenje?

... pravičnega sodnika. Da, pravičnega sodnika iščem. . . Ne, Jerne, nočoj ne iščeva sodnikov! Nočoj ne iščeva in ne raziskujeva dolgega in zapletenega vprašanja pravice, ki je ne bova našla. Nočoj iščeva resnico. Čisto navadno, kratko, življenjsko resnico. Mar slutiva, kakšna je?

Ob razstavi grafika Bojana Golije

Ker večina ljudi sicer ve, kaj je grafika, ne pozna pa njene tehnične plati, hočem v naslednjem podati kratek pregled postopkov posameznih grafičnih vrst in hkrati opisati pogoje in meje njihovih izraznih možnosti. Grafika je skupno ime za vrsto tehnik, pri katerih z matico napravimo toliko število odtisov, kolikor jih posamezne tehnike dovoli. Bistvo grafične procedure obstoji v tem, da odtisnemo barvo z matrice na papir pod določenim pritiskom, ki pa je pri vsaki tehniki drugačen. Glede na material matrice ločimo gravure v lesu, kovini in na kamnu, glede na tehniko tiska pa grafike višinskega, globinskega in ravnega tiska.

GRAVIRANJE V LESU (KSILOGRAFIJA) je najstarejša grafična tehnika, ki je dosegla svoj vrhunec v 19. stoletju, ko so z njo lahko imitirali vsak risarski material. Sele v našem stoletju je lesorez postal sestavni del umetniškega ustvarjanja, se s tem otrese tendence po imitiranju in spregovoril z lastnim jezikom materiala, v katerem je nastal. To je omogočilo individualizacijo izraza in bogost oblik, kar edino ustreza zahtevam sodobnega človeka. Obstajata 2 tehniki lesoreza: vzdolžnega preseka (ko so lesna vlakna vzdolž plošče) in prečnega preseka (ko so lesna vlakna pravokotno na ploščo).

VZDOLŽNI PRESEK: Uporablja se raven in zgleden česnjevi ali hrškov les, ki se je sušil do 4 leta in pri tem ni izgubil svoje homogenosti. Plošča se prebarva s tenkim slojem bele temperne, na katero se inverzno kopira risbo, nato pa z ostrim nožem zareže linije in z okroglim diletom odstrani bodoče bele ploške. Nato se z gumijastim valjem enakomerno nanese tiskarska barva, pokrije plošča z navlaženim papirjem in pogladi z bruseno kostjo. Tako se s plošče prenese barva na papir. Danes ta postopek opravlja umetnik sam, prej je pa to delal tipograf s pomočjo tipografske ali knjigovske preše. Po odtisu določenega števila listov, se plošča uniči, odtiski pa signirajo, s čimer dobijo vrednost originala. Signatura obsega: podpis umetnika, naslov dela, datum tiskanja in zaporedno številko odtiska od skupnega števila.

PREČNI PRESEK, ki ga je začel leta 1753 propagirati angleški graver Bervick, je dosegel okoli leta 1890 tako tehnično popolnost, da je v tem oziru konkuriral cinkografiji in se je z njim lahko reproduciralo tudi tonske in barvne vrednote slik. Lesna plošča prečnega preseka je mnogo homogonejša od vzdolžnega preseka, zato se jo lahko obdeluje z istim orodjem in enako tehniko kot kovinske plošče, le da se tu gravirajo bele linije in se tiska kot lesorez vzdolžnega preseka. Razvoj tehnicizma in vedno splošnejše uporabe reproductivne, faksimilne gravure je šel na škodo enostavnosti, izvirnosti in izraznosti oblik, zato ta tehnika danes preživlja enako reformo kot lesorez vzdolžnega preseka. Pri tem se vrača k estetskim normam srednjeveške ksilografije, vendar je velika tehnična rutina polpretekla dobe zapustila sledove v sodobnih gravurah, uvedla pa je belo linijo, ki je danes pri grafičnikih enako priljubljena kot črna in se često z njo posrečeno kombinira.

TONSKA GRAVURA. V 16. stoletju se je razvila kameja, gravura, ki se reže na 2 ploščah vzdolžnega preseka, od katerih je vsaka nosilec enega tona. Na prvi plošči se gravira risba, ki se navadno tiska v črni barvi, na drugi plošči pa se gravira v načinu bele linije, tako da se izseka svetla mesta. Kot vmesni ton se vzame sivoplavo ali opečnordečo barvo. Tiska se tako, da se najprej odtisne plošča v tonu, nato pa plošča s črno risbo. Ta način graviranja posreduje bolj plastično predstavo predmetov ter je toplega in mehkega videza.

BARVNA GRAVURA. Način graviranja z več ploščami se je posebno razvil na Kitajskem in Japonskem in je proti koncu 19. stoletja začel močno vplivati na evropsko slikarstvo, ne pa na grafiko. Zato se v Evropi še vedno uporablja samo japonska tehnika barvnega lesoreza. Tuširano risbo na prozornem papirju umetnik z licem nalepi na ploščo vzdolžnega preseka, nakar jo graver vreže skozi papir na ploščo. S to ploščo nato odtisla toliko prozornih papirjev, kolikor bo uporabil barv. Te odtiske nalepi na ploščo, nakar s pomočjo risbe komponira barvne ploške. Plošč je lahko od 2 do 15. Postopek rezanja plošč, ki so nosilci posameznih barv, je enak kot pri prvi plošči. Pri tisku umetnik s sčotko nanaša pastozne barve (sestavljene iz pigmenta in riževe moke), pri čemer lahko variira tone s tem, da jih nanaša v tanjšem ali debelejšem sloju. Tiska se na japonski, ročno napravljeni papir.

REŠETASTA GRAVURA se je pojavila v 15. stoletju in les zamenjala s svincom. Tu se ni operiralo z linearnim črtanjem in senčenjem, ampak s punktiranjem z jeklenimi šili raznih debelosti. Gostota vbodiljav je odločala o tonskem bogstvu odtisov. Ker pa je ta tehnika uporabljala tudi les, je danes pogosto težko ločiti uporabljeni material. Največ je ta tehnika služila za izdelavo klisejev inicialk, vinjet in ornamentov v rokopisih in knjigah.

LINOREZ je enak lesorezu prečnega preseka, le da je linolej mehak in amorfen in zato ni posebno odporen za tiskanje, saj se vanj vrezane linije zaradi pritiska razširijo. Linolej je posebno upraben za beli rez, belo linijo in rešetasto gravuro. Široke črne ploške z vrezanimi belimi linijami so uporabne tudi za graviranje kameje ali barvne gravure. Ta grafična disciplina je najpreprostejša in dostopna tudi solskim otrokom. V pogojih NOB je bila to skoraj edina možna oblika ilustracije časopisov in likovne propagande.

GRAVIRANJE V KOVINI (KALOGRAFIJA), ki se je od 14. stoletja dalje razvijalo paralelno z lesorezom, je bogatejša in popolnejša grafična disciplina od njega. Občasno je kot reproductivna gravura prednjačila tudi v tiskanih knjigih, ni pa se mogla tiskati istočasno s tekstom, ampak le s posebnim strojem za globoki tisk. Zato je služila predvsem za ilustracijo boljših izdaj ali kot samostojna gravura, medtem ko je lesorez slejkoprej zadovoljeval popularnejše izdaje. Graviranje v kovini predstavlja obrnjeni postopek od graviranja v lesu. Linije se vrezujejo v ploščo in ne štrle iz nje, zato zadržujejo barvo in se prenasajajo na papir. To je osnovni princip kalografije, ki se sicer glede na uporabljeno orodje in postopek deli v bakrorez (uporabljajo se nožiči kot pri lesorezu prečnega preseka), suho iglo (uporabljajo se igle) in jedkanico (uporablja se kislina). V sodobni grafiki med njimi ni strogi meja in se pogosto uporabljajo kombinirano. Kovina, ki se jo ta grafična vrsta poslužuje, je lahko cink, medenina, zezezo, jeklo, a najpogosteje je baker.

BAKROREZ: Na tenko spolirano bakreno ploščo se prenese risba na več načinov. Najbolj pogost je anec-način, ko se plošča grundira z voskom, v vosek z iglo izrišejo konture kompozicije, nato jedka z blago kislino, opere s terpentinom in položijo na usnjeno blazino, napolnjeno z rečnim peskom. Na blazini se plošča obrača z levo roko v smeri reza, z desno pa se vanjo reže vedno v isti smeri „od roke k srcu.“ Nož razi ploščo, obrobe, ki pri tem nastajajo pa se odstrani s poliranjem. Kolikor globlji je rez, toliko temnejša je linija pri tisku. Linije so bodisi paralelne ali pa se pravilno sečejo. Medtem ko se lesorez tiska z visokim tiskom, se bakrorez tiska z globokim. Na zgravirano in segreto

ploščo nanese umetnik z usnjenim tamponom barvo. Ko ta napolni vse raze, jo obrise s krpo, tako da ostane le v njih. Nato se plošča močneje segreje, podloži se jo z debelejšo ploščo in pokrije z vlažnim papirjem in klobučevino ter da v prešo, kjer jo stisneta dva premična valja. Pritisk je tako močan, danna papirju ostane sled posebnega roba plošče in da se čutijo drobne poglobitve papirja v gravirano kovino.

JEDKANICA je tonsko najbogatejša in najmehkejša grafična vrsta, pri kateri se že od 14. stoletja ni spremenil tehnični postopek, očiščeno bakreno ploščo se segreje in z mehkim usnjenim valjem prevleče z mešanico voska in asfalta, ki se jo začrni nad gorečim terpentinom ali voščenko. Risba se najprej skopira na obratno stran papirja in tako obrnjena da na ploščo, med nju pa se vstavi tenak papir, prevlečen s sanginivim prahom (rdečo kredno). Ob kopiranju konturnih linij risbe se prah sangina vpije v vosek. Tako dobimo obrnjeno rdečo risbo na črni plošči in s tem zasnovno za nadaljnje risanje z iglo po plošči. Zrisano ploščo jedkamo v razredčenem železovem kloridu, ki nagriže vsa odkrita mesta plošče. Jedkanje se navadno večkrat ponovi in to tako, da se ali najprej nariše one linije, ki naj bodo močneje nagrižene in šele pozneje druge, ali pa obratno, da se najprej jedka vse linije in se jih pri nadaljnjih jedkanjih postopoma pokriva. Cinkove in železne plošče se jedka z raztopino azotne kisline, ki močneje uničuje ostrino bočnih robov vrezanih linij, bakrove pa kot že rečeno z raztopino železovega klorida. Kot samostojna umetniška grafika se jedkanica uporablja mnogo pogosteje kot bakrorez.

SUHA IGLA je najbolj enostavna tehnika. Z jekleno iglo se izgrebe plošča, pri čemer se pusti robove linij, ki se ne spolirajo in dajejo zato odtiskom zametast izgled in nekako zamolklost.

AKVATINTA se največ uporablja v kombinaciji z jedkanico. Že nagriženo ploščo se enakomerno napraši s prahom kolofonije, ki se s segrevanjem plošče stopi in prilepi na ploščo. Ker na ta način ne nastane kompaktna prevleka, se pri jedkanju nagriže plošča na vseh odkritih me-

stih, kar se pri tiskanju predstavi kot enakomerna siva površina, ki izvrta, no odgovarja livirani risbi.

LITOGRAFIJA je danes najbolj razširjena umetniška grafična oblika in tiskarska metoda. Iznašel jo je Alojz Senefelder leta 1796 in opisal leta 1818, največ pa so jo uporabljali slikarji, saj s svojimi bogatimi tonskimi možnostmi najbolj naličji risbi s kredno. Litografski način tiskanja predstavlja tkzv. ravni tisk. Tehnični postopek se deli v 2 dela: pripravo in risanje na kamnu ter kemijsko učvrstitev risbe in njeno usposobitev za tisk. Kamen se najprej očisti in s pomočjo mokrega rečnega peska nazrni. Nato se kamen osusi in prevleče z raztopino stipse, nanjo pa nariše risbo s pomočjo krede ali litografičnega tuša. Sledi jedkanje z raztopino gumiarabika in azotne kisline. Gumiarabik zavaruje kamen na belih mestih proti mastnobi, kislina pa uniči razez krede vse sicer nevidne ostanke mastnobe. To jedkanje traja le nekaj minut. Nato se plošča opere, posusi in tenko premaže z gumiarabikom, prek njega pa se s terpentinom opere risba, ki postane začasno nevidna. Gumi arabik štiti bela mesta a mesta, kjer je bila kredna risba, se namažejo z litofonom. Nato se plošča z vodo opere in ohranja vlažno, nanjo pa se z valjem nanaša barva, dokler se ne pojavi risba v prvotni intenzivnosti. Ko se cel kamen napraši s kolofonijo in talkom, se izvrši drugo in daljše jedkanje, nakar se kamen spere s terpentinom, nanj se nanese barva in kamen je pripravljen za tiskanje, ki se izvede na litografski presi. Kamen se da na ležišče prese, pokrije s papirjem, nanj pa da močnejši; zgoraj namaščeni papir. Skupaj z ležiščem prese kamen polzi pod trljajem, ki pod pritiskom drsi prek namaščenega papirja, s čimer se odtisuje risba. Danes se več uporablja litografija z metodo pretiska (umdruk metoda); Na pripravljani papir se napravi risbo z litografsko kredo, nato se jo preštka na kamen s pomočjo prese, nadaljnji postopek pa je enak kot pri kamnu, na katerega se je s kredo napravila risba in katerega smo opisali zgoraj.

To je kratek opis raznih grafičnih tehnik, ki se jih danes največ uporablja in jih bomo večino srečali tudi na razstavi akademskega slikarja in grafika Bojana Golije med 20. in 30. oktobrom v umetnostnem paviljonu Pokrajinskega muzeja v Ptuj. Jože Curč

PROTESTNI SHOD PTUJSKE MLADINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ni se zgodilo prvič, da je bil kršen zakon o dvojezičnosti; ni bilo prvič, da je bila kršena državna pogodba, za katere spoštovanje mora Avstrija odgovarjati v mednarodnih forumih.

Žal so nazadnjaške sile v Avstriji še vedno močne. Avstrija bi kot demokratična država morala ukrepati proti nacističnim in ustaškim organizacijam, ki nemoteno živijo in razvijajo svojo dejavnost na njenih tleh. Cilj te dejavnosti je popolna germanizacija naše manjšine in grobe kršitve njenih pravic so tako pogoste, da vedno znova izzivajo ogorčenje ne le pri nas, pač pa povsod, kjer spoštujemo mednarodne dogovore in narodnostne pravice.

Vsa jugoslovanska javnost, družbenopolitične organizacije, mladina — vsi se združujemo v enotnem in ogorčenem prote-

stu zoper razmere, ki vladajo na avstrijskem Koroškem. Obstoj delva našega naroda je ogrožen in nemogoče je, da bi stali temu dogajanju ob strani.

Tudi ptujška mladina zahteva, da avstrijska vlada odločno nastopi proti nacionalističnim in šovinističnim organizacijam ter njihovim izpadom, da končno začne izvajati določila 7. člena državne pogodbe iz leta 1955 in da omogoči normalne pogoje za življenje in razvoj naše manjšine, ki ima na tem območju vsaj toliko — če ne celo več — pravic do obstoja kot zdajšnja nemško govoreča večina.

Prepričani smo, da je prihodnost sveta v sožitju vseh narodov. Sožitje pa lahko temelji le na spoštovanju človeških in narodnostnih pravic.

Mladina in občani ptujške občine zbrani na protestnem zborovanju.

V Hajdini so našli rimski vodnjak



Rimski vodnjak, ki so ga našli v Spodnji Hajdini.

V zadnji številki Tednika smo poročali o najnovejših arheoloških najdbah na gradbišču nove ceste Macelj-Ptuj v Spodnji Hajdini pri Ptujju. V tekstu in sliki smo vam prikazali tudi glavo leva, izdelano iz pohorskega marmorja.

Pri nadaljnjih izkopavanjih so delavci Pokrajinskega muzeja iz

Ptujja našli še zanimiv rimski vodnjak, ki sodi v I. ali II. stoletje našega štetja. Vodnjak, sezidan iz haloškega laporja je bil globok okoli 4 metre in premera 85 cm. Zasut je bil z zemljo, med katero so našli številne dce glinaste posode. Vodnjak je bil izredno dobro ohranjen (Nadaljevanje na 14. strani)

KRŠA DISMA

NAGRADNI IZLET V ROJSTNI KRAJ TOVARIŠA TITA

Nekaj učencev nas je bilo zelo presenečenih, ko je prišel v razred tovariš Solina. Takoj na začetku ure nam je povedal, da ima naša šola mnogo naročnikov za revijo „Pionir“ in da bo zato tudi šlo nekaj učencev na nagradni izlet v Kumrovec. Med njimi je imenoval tudi mene. Povedal nam je tudi, kdaj se naj zberemo pred šolo.

29. septembra, prav na dan pionirjev, se je 35 učencev zbralo pred šolo. Natanko ob določenem času je prišel po nas avtobus, s katerim smo se odpeljali na naš prijetni izlet.

Naša prva postaja je bila na Klancu. Tam smo počakali tudi naše prijatelje iz Karlovca. Nato smo se vsi skupaj odpravili peš na Cesargrad. Ker pa je ta grad visoko na hribu, smo se na poti zelo utrudili. Med potjo smo počivali pri neki lovski koči. Od kočje dalje pa sta vodili dve poti: ena proti gradu, za drugo pa ne vem kam. Mi pa nismo vedeli, katera pot vodi proti gradu in smo se napotili po napačni. Napako smo opazili šele takrat, ko se je pot pričela polagoma spuščati, gradu pa nismo videli nikjer. Obrnili smo se nazaj in šli po drugi poti, po kateri pa smo hitro prišli do gradu. Ker je zapuščen že mnogo mnogo let, je pričel razpadati. Videli smo lahko velike debele zidove. Vse smo si ogledali, nato pa krenili nazaj k avtobusu.

Od tam smo se odpeljali v Kumrovec, kjer smo lahko od blizu videli rojstni kraj tovariša Tita in njegov dom. V njegovi rojstni hiši smo si lahko ogledali veliko lepo ohranjenih stvari Brozove družine. V eni izmed sob pa so razstavljene mnoge slike tovariša Tita iz vojnih časov.

Po ogledu Titovega rojstnega doma smo se odpeljali v Trebče, kjer stanuje Titova sestrična. Tam so se od 39. leta dalje zbirali tovariš Tito in njegovi tovariši.

V Trebčah pa smo se poslovili od naših prijateljev iz Karlovca. Potem smo se odpeljali vsak na svojo stran, naši prijatelji v Karlovac, mi pa v Markovce.

Ta izlet se mi je močno vtisnil v spomin, saj je bilo lepo, čeprav sem prišla domov na smrt utrujena.

Vsi udeleženci izleta smo bili veseli, da je „Pionir“ prav nas, Markovčane nagradil s prijetno preživelim dnevom. Sklenili smo, da bomo število bralcev te mladinske revije še povečali.

Marija Horvat,
7. b, OŠ bratov Štrafela,
Markovci

Avtobus je bil poln, prava gneča. Starejši možakar poskuša vstati. Ženska, ki stoji zraven njega, ga potisne nazaj na sedež:

„Kar sedite, starejši ste od mene!“
Čez nekaj časa mož spet vstane in ženska ga znova potisne nazaj. Ko se to še nekajkrat ponovi, se stari mož razjezi:

„Spustite me vendar ven. Zaradi vas se vozim že pet postaj predaleč!“

„Ali ste z obtoženim kaj v sorodu?“ vpraša sodnik pričo.

„Da, sodnik.“ odvrne lepa priča. „Z njim imam sina, z njegovim sinom pa dve hčerki.“

„Da, da... kako?“ se prične razburjati sodnik. „Tega pa ne razumem?“

„Čisto enostavno! Obtoženi je namreč moj tast.“

LEPA BESEDA LEPO MESTO NAJDE

Je pač že tako na tem svetu, da se človek včasih bolj nagiba k slabemu kot k dobremu.

Tudi z našimi sosedi je bilo tako. Leta in leta je bilo med nami sovrašтво zaradi hrasta, ki je rasel na meji in ga je moj ded posekal. Sosed je trdil, da je bil hrast njegov, moj ded pa ravno nasprotno. Tako je prišla vsa stvar pred sodišče. Tožbe ni bilo ne konca ne kraja. Oba sta plačevala sodnike in odvetnike, da je nazadnje sosed tožbo izgubil in moral mojemu dedu povrniti vse stroške, ki niso bili ravno majhni. Tako sta tudi mlada gospodarja: to je moj oče in mlajši sosed imela zaradi tistega nesrečnega hrasta še kar naprej medsebojno sovrašтво. Vendar je bilo tega večnega molka med sosedi enkrat le konec. Oče je spoznal, da ti prepri med sosedi ne vodijo nikamor.

Soseda je začel lepo pozdravljati, če sta se srečala, vendar mu ta ni hotel odzdravljati. Vse to je trajalo skoraj dve leti. Nazadnje pa je soseda doletela nesreča.

Pogorela mu je hiša. Takrat, ko je bila hiša v najhujših plamenih, je bil oče tisti, ki je postavil svoje življenje na kocko s tem, da je iz goreče hiše rešil dva sosedova otroka. Po tem strašnem dogodku je začel sosed spoznavati, da razumevanje med sosedi mnogo več koristi kot pa sovrašтво.

Ko je sosed gradil na pogorišču stare domačije nov dom, mu je oče podaril več smrek in hrastov. Tako je očetova prijazna beseda našla lepo mesto, ker je od takrat med nami najboljše razmerje. Če pa oče ne bi bil odnehal, bi sovrašтво med nami trajalo morda še leta in leta.

Dragica Sakelšek,
7. a. r., OŠ Podlehnik

TRGATEV PRI SOSEDU

Ko sem pred kratkim prišla iz šole, sem že zvedela, da bom lahko šla v trgatve.

Drugo jutro sem zelo zgodaj vstala. Namenili smo se peš pa je prišel sosed in nas z avtom odpeljal v vinograd, v Vičance pri Veliki Nedelji.

Ljudje so se že zbirali, da bi šli trgati. Stopili smo v gorico. Trgali smo grozdje 2 uri. Nato smo malicali. Jedli smo potice, kruh, sir in klobase. Nato smo šli v drugo gorico. Tam smo trgali šmarnico. To je bilo zelo težavno, ker je padala na tla in smo morali pobirati jagode.

Po drugi malici sem šla po kostanj v bližnji gozd. Dolgo sem ga nabirala. Ker jih ni bilo na tleh, sem morala tresti. Ježice so padale na tla. Pobirala sem jih kakšni dve uri. Potem sem šla nazaj trgati grozdje. Bila je že večerja in s tem smo končali delo. Mirko Horvat nas je vse peljal nazaj domov.

Drugi dan sem šla k Horvatu na trgatve. Vmes je malo deževalo. Zato nismo mogli tako napredovati z delom. Mirko in njegov oče Ivan sta stiskala grozdje. Gospodinja je kuhala in se pomagala pri nas. Za malico smo jedli pečenega petelina. Postala je tema, ko smo končali trgatve. Mirko mi je obljubljal, da me bo zjutraj odpeljal na avtobus, če bom pridno trgala grozdje. Res je drugo jutro prišel ob štirih pome.

Tako je bilo dva dni, kar sem bila doma.

Lija Štuhec,
7. r., OŠ. Tone Znidarič

Učitelj: „Napoleon je rekel: Besede „nemogoče“ ni!“

Janezek: „In kaj bi Napoleon rekel, če bi enkrat poskusil prižgati vžgalico na kosu mila?“

Križanka

KRŽANKA		ZNAH, TENISKI PROFESIONALNALEC	RASTLINA, KI SE DVINJA	FRAN-COSKI KIPAR	BERITE TEDNIK!	SKLADINA	ČUVAR ČREDE
SESTAVIL SLAVKO MLINARIČ	PREPLAŠITEV	GOSTINŠKI OBJEKT			S PESKOM NAPOLNENI PREDSTORJA IGRANJE		
PRAVILNO PISANJE							
PREGLEDNIK, ANDZORNIK							
PISCI ESEJEV							
PRIPADNIK POLSKUPINE							
KAZALNI ZAIINEK		LITER		VSE V REDU			IVAN DORNIK
VIHER RADO		PRETEPI, RAVSI, PRAVNI DROG		AMPER			
STARO MESTO V GRČINI				PREDLOG SAMOGLASNIK			
PLANINA V MAKEDONI				RIMSKA ŠESTICA			KEMIČNA PEGA, SPOJINA MARDGA
MLADA KRAVICA				SLONOV ČEKAN			
REKA V SRBIJI				OS. ZAIMEK			KAZALNI ZAIMEK
EDLING JANEZ				HR. IGRALLEC (ANTU)			LITIJ
MAZILO ZA STROJE				ZAHOD			

Otroška laž in tatvina

Ni otroka, ki v določeni stopnji svojega razvoja ne pokaže želje po prisvajanju tuje lastnine. To je naraven pojav v človeškem razvoju, ko je razum človeka le toliko razvit, da loči vrednost in uporabnost predmeta, ne zaveda pa se, da dobrina pripada tistemu, ki jo je proizvedel oziroma kupil za denar, ki si ga je pridobil z delom. Pojav, ko otrok pride v stopnjo razvoja, ko bi rad imel vse česar nima in kar imajo drugi ter si to kar sam prisvoji brez razmišljanja ali to lahko stori, ni nevaren, če starši ob tem pravilno postopajo. Otroške tatvine niso premišljene akcije, pri katerih bi šlo za izkoriščanje sočloveka ali življenja na njegov račun. Otroci si največkrat prisvoji tujo lastnino zato, ker je nima in bi jo želel imeti, zato ker jo imajo tudi drugi. Otroci največkrat niti ne ve, niti se ne razume, da tega ne sme delati.

Največkrat prične otrok krasti in lagati nenadoma in nepričakovano. Starše takšen pojav zmede, ker nanj niso bili pripravljani in zaradi tega največkrat napačno postopajo v nadaljnji prevzgoji otroka. Starši morajo pri tem biti potrpežljivi in vztrajni ter ne smejo izgubiti volje in živcev, kajti pojava, da otrok krade in laže ni moč odpraviti čez noč. S otrokom se je potrebno pogovoriti o motivih, ki so ga navedli na to dejanje. Pogovor naj bo miren in ne razburljiv ter zastrašujoč, kot je običaj takšnih razprav med malim delinkventom in njegovimi starši. Otroku je potrebno svetovati, pomagati in v kolikor je starejši, se je potrebno z njim pogovoriti tudi o višini denarja, ki ga otrok potroši za svoje stvari in ki ga prejme na začetku meseca ali vsakega tedna od svojih staršev. Potrebno ga je poučiti, da ne troši denarja po nepotrebnem in da si ga lahko pridobi s pridnostjo in delom.

Starši morajo budno spremljati otrokovo obnašanje v prvih nekaj letih šolanja, ko otrok pride med druge otroke in njihovo lastnino. V tem času otrok najbolj opazi razliko med posameznimi učenci in če ima manj stvari, kot jih ima njegov sosed, se počuti zapostavljene in prične s prisvajanjem tuje lastnine. Če otrok iz šole prinese tuje knjige, peresa, barvice, ali kakršne druge predmete, ga je potrebno takoj vprašati za poreklo teh stvari. Če otrok reče, da je neko stvar našel v šoli, gremo z njim nazaj in predmet vrnemo. Če otrok prinese k hiši stvari, ki so najdene na ulici in če imajo večjo vrednost, se z njim napotimo na postajo ljudske milice, kjer najdemo reč predamo. S takšnim postopkom otroku jasno pokažemo, kaj je treba storiti s predmetom, ki ga je našel ali si ga je morda prisvojil, tako da ve, da si tuje lastnine ne sme prisvajati.

Mnogi starši utajijo otrokovo

krajo, ker se bojijo sramote, vendar takšna gesta ni zdrava za otrokov nadaljnji razvoj. Tatvine se ne sme prikrivati, ker to daje otroku le še spodbudo za nadaljnje kraje. Otroka je potrebno ob vsakem prekršku opozoriti in ukradeno stvar vrniti. Naši pravosodni organi, kakor šole morajo s zakonom ščititi anonimnost mladoletnega prestopnika.

Izogibati se moramo tudi kazenskih sankcij napram mladim prestopnikom, ker te ne vodijo k uspehu, največkrat povečajo otrokov odpor napram vsakršnem opozorilu in ukradenja, pomoči in vzgoje s strani staršev. Zgrešeni so vsi postopki, ko otroku vzamemo svobodo, jih zapiramo v sobe, jih strašimo in pretepamo, včasih mučimo s privezovanjem in podobno, kajti to niso metode za prevzgojo otroka, ki je storil prekršek, katerega se dobro niti ne zaveda in do katerega največkrat pride zato, ker starši v kritičnih otrokovih trenutkih ne dajejo otroku podpore ali imajo zanj premalo razumevanja. Isto velja za celo družbo in okolje, ki zaradi tempa življenja pozablja na naše najmlajše. S otrokom moramo biti potrpežljivi ter mu moramo vrniti zaupanje v samega sebe in nas, ne smemo ga prikrajšati za ljubezen in starševsko pozornost, brez katere otrokova osebnost in značaj hitro propade. Otroci mora čutili, da je kljub prekršku družini še vedno potreben in da ga ima družina še vedno rada ter da razume njegove probleme.

Laž in kraja so znak nervoznega psihičnega stanja otroka, ki se bori za našo ljubezen, razumevanje, nežnost in uveljavitev v družbi, v katero prihaja. Otroci vedno želi, da njegova pojava vzbudi pozornost okolice in družbe, ker se želi uveljaviti, vendar tega največkrat ne zna pravilno pokazati in uveljaviti in ker mu manjka motivov, največkrat preide k laži in kraji.

Dolžnost doma in šole je, da pravilno gledajo na pojav kraje in laži pri otroku in da glede na to tudi

40 LET V SVETU BODIC

Veliko je slišati o ljubiteljih cvetja, medtem ko so se ljudje, predvsem iz strahu pred bodicami, za kaktuse manj odločili.

Pred kratkim pa sem se prepračil, da je mogoče tudi v svetu bodic veliko lepega doživeti. Obiskal sem prijazno domačijo skoraj na obronkih Pohorja, v Korpljah pri Zg. Ložnici in prijaznega in vnetega zbiralca ter gojitelja kaktusov Venca Jereba.

Z gojenjem teh, sicer tropskih rastlin, se ukvarja iz čistega veselja že več kot 40 let, kar je zavidanja vredna doba za mnoge še tako vnete zbiralce trofeje ali gojitelje cvetja. Kljub tolikim letom, ki jih je ta mož preživel v svetu bodic pa zagotavlja, da jih danes prav toliko in še bolj ljubi kot v začetku, ko je njegovo zbirko krasilo komaj 15 ali 10 kaktusov.

Danes je mogoče v njegovi hiši in okoli nje našeti 300 kaktusov, od katerih so mnogi že prava redkost v

pravilno postopajo. S obojestranskimi dogovori in sodelovanjem je potrebno otroku pomagati, da uspešno preide trenutno slabost, ki se pojavi pred ali v času pubertete, ko otrok s pomočjo kraje in laži svojim vrstnikom prikazuje svoje sposobnosti.

V kolikor vsi poskusi in prizadevanja za prevzgojo otroka delinkventa s strani staršev, kakor s strani šole ostanejo brez rezultata, je potrebno, da se prizadeti starši obrnejo na posvetovalnico za socialno delo in na zdravnika psihiatra. Psiholog, psihiater ali socialni delavec bo prav gotovo razrešil problem otrokove kraje in bo šli kakor staršem dal koristne nasvete glede nadaljnje vzgoje. Zelo važno za otrokov razvoj je, da že od vsega začetka doma pred njim ne zaklepamo in skrivamo denarja, da čim večkrat govorimo o primerih poštenosti, katere vidimo na televiziji, filmu ali na ulici. Največji vpliv na otrokovo poštenje pa ima družina, ki s svojim poštenjem daje otroku vzgled, po katerem lahko otrok jasno sklepa, kaj lahko stori in česa ne sme.

Sloveniji, pa tudi velikosti so precej zavidljive. Nekateri namreč nikoli ne dosežejo pomembne višine, odlikujejo pa se po lepoti in cvetovih, ki jih ni mogoče primerjati z nobeno izmed rož.

Vencel pa svojo zbirko povečuje, čim mu je za to dana priložnost. Večkrat se to godi v obliki izmenjave za posebne primerke in te zamenjave ga peljejo včasih tudi zunaj naših meja. Pravi, da takšen hoby zahteva veliko sredstev in tudi prostega časa, za katerim pa nikoli ne žaluje, če ga je treba posvetiti svojim ljubljencem.

Zima predstavlja v gojenju kaktusov pravi problem, če ni za to ustrezno urejenih cvetličnjakov. Vencel si jih še ni uspel zgraditi, ker bi to zahtevalo precejšnjo finančna sredstva, pričakuje pa, da bo tudi v tem uspel. V prvih hladnih dneh je treba kaktuse spraviti na toplejše mesto, saj zahtevajo določeno toploto in tudi svetlobo. Za sedaj jim mora znositi v poseben prostor svoje hiše, kjer prezimijo. Letošnje leto je bilo za gojenje teh rastlin dokaj muhasto, saj je bilo le malo sončnih dni, kar je osnova za dober uspeh v njihovi rasti. Kljub temu pa je uspel ohraniti skoraj vse primerke nepoškodovane. Njegova zbirka zbuja danes občudovanje ne samo pri okoliških stanovalcih, ampak tudi širom občine. Ni pa tudi redko, ko se pri njem oglasijo ljubitelji kaktusov od drugod. Z vsakim se je Vencel pripravil pogovoriti o tem ali onem primerku.

Viktor Horvat

(Nadaljevanje s 7. strani)

STROKOVNO IZOBRAZEVANJE: UPANJE

cev, ki bi želeli končati 7. in 8. razred osemletke. Zbiramo že interese in po predvidevanjih bomo s tem delom startali v prvi polovici novembra. Od števila prijavljenih je odvisna cena, zato sedaj o tem še ne moremo povedati ničesar. Ko bomo tako daleč, da nam bo število prijaviteljev znano, bomo izračunali ceno za posameznika in bomo stvar ponudili delovnim organizacijam za njihove delavce in posameznikom. To bo nekako šlo, že zaradi političnih težnj, ki nas obvezujejo.

T.: Kaj pa kmečka mladina?

Novak: S kmečko mladino bo nekoliko težje, vendar upamo, da bomo tudi zanjo našli rešitev. Denar bomo skušali dobiti pri republiški izobraževalni skupnosti iz naslova manj razvitosti. Tako bo tudi kmečka mladina, ki ni končala osemletnega šolanja imela možnost napraviti osemletko.



ljubljska banka

pravi naslov
za denarne zadeve

S

ZAVARUJTE SEBE IN VASE PREMOŽENJE PRI

ZAVAROVALNICI „SAVA“!

Zastopstva v vseh večjih krajih Jugoslavije.

Pisarna v Ptuj: Kremljeva ul. 8, tel. 77-028.

KROMPIR V PREHRANI

Skoraj smo pozabili na vojna in prva povojna leta, ko je bil krompir osnovno živilo in je veliko ljudi praktično obvaroval pred smrtjo zaradi lakote. Danes smo ga nepravilno - morda zaradi višjega standarda - degradirali na stopnjo živila drugega reda. Krompir pa je še vedno, če ga pravilno vključujemo v naš prehranski program, eno izmed dragocenih živil.

Napačno je mnenje, da vsebuje samo škrob, saj vsebuje še vrsto drugih dragocenih snovi, vitaminov in rudnin. V 100 g krompirja najdemo 19 g ogljikovih hidratov, 2 g beljakovin, 11 mg kalcija, 56 mg fosforja, 7,7 mg železa, 20 mg vitamina A, 0,11 mg vitamina B1, 0,04 mg vitamina B2, 1,2 mg niacina in 17 mg vitamina C.

Razvit človeški organizem potrebuje dnevno 1 g beljakovin na 1 kg telesne teže, torej človek, ki tehta 70 kg, potrebuje dnevno 70 g beljakovin. Vzemimo, da dnevno poročimo povprečno 365 g krompirja. S tem pokrijemo 10% potrebe po beljakovinah. Res je, da te beljakovine niso tako polnovredne kot živalske beljakovine, vendar pa je njih prednost ta, da se z živalskimi beljakovinami dopolnjujejo.

Rudninske snovi, ki so važne za delovanje našega organizma, so v krompirju porazdeljene tako, da krijejo pri navedeni dnevni potrebi približno 3/4 dnevnih potreb po kalciju, 1/4 po magneziju, skoraj 1/4 po železu in 1 sedmino po fosforju. Svež krompir vsebuje razmeroma dosti vitamina C. Tako

PREPOZNO

Mirko je končno doživel realizacijo svojih mladostnih sanj: potovanje v Pariz. Po vrnitvi domov so ga prijatelji kar obmetavali z najrazličnejšimi vprašanji.

— Oh, samo žal mi je, da tega potovanja nisem doživel pred dvajsetimi leti! — je tarnal Mirko.

— Takrat je Pariz še bil Pariz, ali ne? — je dejal neki prijatelj.

— Ne, ne. Takrat je Mirko še bil Mirko!

lahko jeseni, pri povprečnih 365 g krompirja dnevno, krijemo 3/4 potrebe po vitaminu C. Spomladi, ko je zelenjave malo in je draga, je krompir dragoceno dopolnilo za kritje potreb po vitaminu C. Razen tega vsebuje krompir še kar dosti vitaminov B., B2 in niacina.

Pri pripravljanju krompirja skoraj ne moremo preprečiti izgub vitamina C, ker se v vodi izluži, je občutljiv za temperaturo in kisik iz zraka. Se največ hranilnih snovi in vitamina C ohranimo, če ga kuhamo v oblicah. Če pa kuhamo olupljen krompir, je važno, da ne stoji v vodi in ga kuhamo ali dušimo le z malo vode.

Splošno mnenje, da krompir redi, velja le takrat, če ga jemo z veliko tekočine, mastnimi dodatki. Krompir vsebuje torej vrsto hranilnih snovi, maščob pa skoraj nič (0,1 g). Tudi kalorij vsebuje razmeroma malo, saj ima 100 g krompirja le 87 kalorij.

OTROK POTREBUJE IGRAČO

Ko otrok začne opažati svet okoli sebe, se mu zdi čudovit, toda nedosegljiv. Mi pa hočemo, da bodo njegovi možgani lahko postali koristni prav za ta svet. Ali morda ne govorimo, da gradimo zanj, da bi živel boljše od nas? Pripovedujemo mu, da je prihodnost njegova, toda pozabljamo ga privabiti nanjo, slabo mu pomagamo pri spoznavanju tega sveta, ki ga tako privlači. Prav pri tem pa se igrače izkažejo kot vrsta najprimernejših sredstev, s katerimi je mogoče otroku svet približati in mu ga napraviti razumljivaega.

Igrače torej niso samo za zabavo, ampak imajo globok vzgojni pomen. Otroku, ki dela preproste kemične poskuse, ki sestavlja žerjave, ki se igra z avtomobilčki in jih postavlja v garaže, ki gleda skozi mikroskop, se približuje stvarnosti in se vanjo začne vključevati.

z zdravnikom in se ravnajo po njegovih navodilih.

Kava

Skodelica črne kave v tej ali oni izvedbi oz. priredbi je postala zlasti v zadnjih letih naš vsakdanji spremljevalec. Kuhamo jo po turško, po srbsko, po italijansko ali pa kar po slovensko in jo pojemo - po količini - kar po bosansko. Z njo se srečujemo v pisarni, na sestankih, po kosilu, na obisku, v kavarnah in na potovanjih. Toda - ali ne škodi? Česa je več: njenih dobrih ali slabih lastnosti?

„Ne razburjajte se,“ pravijo zdravniki, „ne bomo vam je prepovedali, če...“ Če jo pijemo zmerno. Če je tako, potem je kava naš resnični prijatelj, kajti:

— kava pospešuje delovanje ledvic in je s tem v pomoč našemu telesu, ko se rešuje strupenih toksinov.

— s kavo se uspešno borimo zoper debelost. Dve skodelici kave brez sladkorja sta imenitno sredstvo za očuvanje vitke postave.

— kava ugodno vpliva na delovno storilnost, ker odpravlja utrujenost. V tem primeru opravlja nalogo

Kis - gospodinjin pomočnik

Barvo kavčem in naslonjačem osvežimo z malo kisa, ki smo ga dodali vodi, v kateri namočimo večje belo krpo. Ko jo dobro ožmemo, jo položimo na tapetniško blago in z majhnim iztepačem ali daljšo šibo nalahno tolčemo po sedežih in naslonjalih. Krpo večkrat preložimo in naslonjali. Krpo večkrat prekrtačimo vse dele, ki so težje dostopni.

S kisom osvežimo tudi barve preproge. Penasto gobo pomakamo v kisovo raztopino in z dobro ožeto predrgnemo vso preprogo, potem, ko smo že temeljito iztepli prah.

V kuhinji si s kisom bogato pomagamo. Zoprni duh, ki so ga v hladilniku pustile klobase, kisló zelje, ribe ali kakšna kuhana jed, odstranimo s kisom. V hladilnik postavimo za 24 ur kozarec kisa, naslednji dan pa ves hladilnik obrišemo s krpo, namočeno v kisu in ožeto.

Termos steklenice, ki jih poredkeje uporabljamo, včasih neprijetno dišijo. Zlica soli, žlica kisa in malo vode jim bodo odvzele vsak duh.

Lonec, ki ga uporabljamo za gretje vode, kmalu obda siva plast kotlova. Kozarec kisa, prgišče soli in vroča voda bodo čez noč omeščali nelep oblogo in drugi dan bo lonec popolnoma čist.

Na bakrenih predmetih in posodi zdrgnemo zelena mesta s krpo, ki smo jo namočili v nerazredčen kis.

Ko dušimo meso za golaž, mu prilijemo žlico kisa, da bo hitreje mehko.

Če počij jajce, ko ga damo kuhat v vrelo vodo, dolijemo nekaj kisa; beljak tako zakrknje in ne leze več iz jajca.

Kis je koristen tudi v kopalnici. Gobe, ščetke in krpe, ki jih uporabljamo za kopanje ali umivanja ter jih vsak dan milimo, bodo izgubile neprijeten vonj, če jim privoščimo kisovo kopal za nekaj ur. Medtem se bodo raztopili tudi vsi koščki mila, skriti v luknjicah, razpokah in vdolbinah.

Zamaščene ovratnike moških suk-njičev ali ženskih kostimov predrgnemo z mlačno vodo in kisom ter dobro zbrišemo s suho krpo. Tako obleko obvarujemo pred pogostim kemičnim čiščenjem.

Če otrok polije črnilo, blago najprej izperemo z okisano vodo. Nekoliko starejše madeže pa predrgnemo s samim kisom.

Koristni nasveti

Slamnik bomo najboljše očistili z mešanico limonovega soka in enega beljaka.

Keramične ploščice peči čistimo s krpo, ki smo jo namočili v terpentinu.

Jajca dobro sesekljajte in jih dodajte dobro premešani margarini. Nato posolite, popoprajte, dodajte drobnjak in ob koncu še zeleni peteršilj.

Lesene kuhinjske predmete najlepše očistimo s krtačo in toplo milnico.

Črnilo odpravimo iz lesa, če umazana mesta zdrgnemo z vlažno soljo.

Kopalne kadi iz cinka umivamo s toplo vodo in milom.

Pleskane predmete očistimo s čisto vodo in s salmijakovim cvetom.

Riba je sveža, če so njene škrge rdeče, oči pa bistrje in izbočene.

Prežganje bo ostalo svetlo, če boste dali na mast najprej moko, potem šele čebulo.

Sveče počasneje gore, če nasujejo okoli stenja malce soli. Z dobrih sveč vosek ne sme kapati. Če takih nimamo, namočimo sveče za 24 ur v močno raztopino sode ali soli, potem z njih zanesljivo ne bo kapalo. Skrbeti moramo seveda, da se dobro posuše, zlasti stenj.

Jelenovo kožo operemo v mlačni milnici in nato še v čisti vodi. Ko je pol suha, jo zmencamo, da ostane prožna, nato pa jo posušimo.

Izbirčnost ali bolezen?

Za otroke, ki ne jedo vsega, kar pride na mizo, starši pogosto mislijo, da so razvajeni in skušajo to popravljati z različnimi vzgojnimi ukrepi. Ti imajo bolj ali manj strašilen namen in se stopnjujejo od grožnje, da otrok ne bo dobil priboljška pri kosilu, da bo moral takoj spat itd., pa vse do telesne kazni. Ni hče se namreč ne pozanima, kaj je vzrok, da otrok nekatere jedi odklanja, posebno, ker matere mislijo, da izbirajo in pripravljajo jedi vedno tako, kot je to za otroka potrebno. Pri vsem tem pa starši tudi ne opuste priložnosti, da se pohvalijo, kako so oni v otroških letih jedli vse lepo od kraja, čeprav verjetno še zdaj ne marajo nekaterih jedi.

Vsako, posebno še otrok, se rad izogne manj priljubljenim jedem, zlasti če ga za konec čaka kaka zaželela slaščica. Če se otrok dlje brani neke jedi, ima to brez dvoma globlje vzroke. Otroku pogosto nagnostko zavrača jedi, ki jih njegov organizem ne prenaša. Včasih neko tako jed odklanja mesece in mesece, toda pozneje jo ima posebno rad. V organizmu so tedaj verjetno že nastopile določene spremembe.

Priden v podobnih primerih starši karkoli ukrepajo, naj se posvetujejo

DR. FRAN BRUMEN:

Primum nil nocere

(Nadaljevanje)

Medicina je, kakor mnogo ostalih naravoslovnih ved, IZRAZITO EKSPERIMENTALNO PODROČJE, kjer se opiramo na življenjsko empirijo in poskuse. Milijarde ljudi je prebolelo milijarde obolenj in vendar do podrobnosti NISTA BILA NITI DVA PRIMERA ENAKA. Bila sta kvečjemu le podobna. Zato zahteva v medicini vsak primer celega moža, ki mora Z MNOGO ZNANJA IN OPRT NA IZKUŠNJE PRESOJATI SITUACIJO. ČUVAJMO SE TEDAJ SODITI O NEČEM, ČESAR NE ZNAMO.

Naslov pomeni: Prvo (nikomur) nič škodovati! Plemenita in obenem skromna maksima. V njej se izraža človečnost, istočasno pa tudi INDIRECTNO PRIZNANJE NEGOTOVOSTI. To vodilo je nezapisano del promocijske zaprisege vsakega zdravnika.

Ne pišem tega zato, da bi povečeval svoj stan. Temveč v informacijo vsem tistim, ki so tako nesrečni, da se morajo zateči po pomoč k zdravniku. Morda bo lažje bolniku, ki bo vnaprej vedel, da NI NOBENEGA ZDRAVNIKA — NE GLEDE NA KAKRŠNESIBODI OKOLNOSTI — OBJEKTIVNE ALI OSEBNE — KI BI ZAČEL ZDRAVITI BOLNIKA BREZ MISLI: PRVO, NIČ ŠKODOVATI.

Napram zdravniku tedaj ni umestno nezaupanje. Vsak zdravnik bo vedno in vselej ukrenil vse, kar je v danem trenutku potrebno. Bolniku, oziroma njegovi okolici je treba le o vsem odkrito in stvarno sproti zdravniku obveščati. Seveda, tudi zdravnik je le človek. Vsak človek pa je zmotljiv. Zato je potrebno svoje ev. pomisleke, oziroma dvome sporočiti. NI VSELEJ PRAV RADI

DVOMOV ZATEČI SE TAKOJ NEKAM DRUGAM. Mnoge bolezni v svoji začetni fazi ne pokažejo tipične dokončne slike. Ali pa pokaže tako sliko, ki je začasno bolj podobna neki drugi bolezni. ŠTEVILNE BOLEZNI HODIJO V ZAČETNI FAZI PO ISTI, ALI PA PO ZELO PODOBNI POTI. Pri takih boleznih se začne nebo jasniše šele okrog tretjega dne, zjasi pa se čisto kasneje. Za mozaično podobo je potreben čas in mnogo kamenčkov. Diagnoza pa je mozaična podoba.

Potrebno je torej vedeti, da UGOTOVITEV BOLEZNI NAJVEČKRAT NI LAHKA, KAJ SE LE ENOSTAVNA, razen v najsvakdanjih primerih. Posebno zadnja stoletja in predvsem v preveč liberalno socializirani medicini se kaj rado primeri, da tisti, ki išče pomoč pri zdravniku, hitro, skoroda drzno „zaključijo“: ta ne zna, gremo drugam. Mnogokrat se tako zgodi zdravniku krivica in bolnik izgubi radi takega ravnanja precej dragocene časa. V tistih primerih pa, ko se mu (bolniku) naknadno dozvede, da je ukrenil prav, NIMA DOKAZA, DA NE BI PO PRVEM TIRU ZADEVA PRITEKLA NA PRAV ISTO MESTO.

NEZAUPANJE DO ZDRAVNIKA JE V TEŽKIH TRENUTKIH

BOLEZNI TEŽKA STVAR. Mnogokrat pomeni za posameznika, pa tudi za celo družino veliko prizadetost. Take skrbi niso potrebne, potrebno je le svoje pomisleke na pravem mestu, ob pravem času potožiti.

Konec

Izpahnjenih kolkov vse manj

Ni še dolgo tega, ko je mnogo otrok ostalo do smrti zapisanih invalidnosti zaradi premajhne pozornosti telesnim hibam ob rojstvu. Medicina je do danes silno napredovala in temu že napravila konec, saj skoraj ne vidimo več otroka s krivimi nogami, ki bi bile posledica rahitisa ali pa šepavega, zaradi izpaha kolkov.

Otrokovemu telesnemu razvoju posvečajo veliko pozornost že takoj po rojstvu, ko vsakega novorojenčka pregleda pediater — specialist za otroške bolezni. Preiskava je tedaj mnogo lažja, ker je tkivo, ki obdaja kolke, mnogo prožnejše in je morebiten znak o izpahu dosti lažje odkriti, kot že nekaj dni pozneje. Takoj lahko s pregledom ugotovijo vsaj dva pokazatelja, ki utemeljujejo sum na eventualni poznejši izpah. Nekatere izmed metod odkrivanja teh pokazateljev so na primer nesimetrične gubice na bedrih, ki jim pa danes ne posvečajo več toliko pozornosti kot nekoč; morebitna krajša nogica pri pregledu in t. i. zavrti abdukcija — ko otroku ne moreš razširiti noge do kraja, do zaželjenega kota, ampak le do neke določene meje.

Če opazijo kakšnega od teh znakov takoj iz porodnišnice obvestijo otroški dispanzer o tem in tam potem vodijo posebno skrb za otroka. Pozorno spremljajo razvoj do starosti treh mesecev in v četrtem mesecu ga prvič slikajo. V primeru, da ugotovijo izpah, pošljejo otroka takoj k ortopedu in pozneje izvajajo vsa njegova navodila za nadaljnje zdravljenje.

Včasih ortoped pred piše šinice, ki jih mora otrok nositi tudi po več mesecih, uporabljajo pa tudi hlačke za široko povijanje, kjer lahko plenice naložijo v več plasteh in tako omogočijo pravilno lego kosti. Strah, da bi otrok zaradi takega povijanja imel skrivenčene noge, je povsem odveč, ker tako imenovane „o“ noge so posledica rahitisa. Zaradi nepravilne prehrane in pomanjkanja vitaminov so kosti mehke in se pri obtežitvi, ko otrok začne hoditi, ukrivijo. Rahitis pa je sodobna medicina že odpravila.

Ko je prva faza zdravljenja s šinicami ali metodo širokega povijanja pri kraju, je treba paziti na tisti trenutek, ko se otrok samostojno postavi na noge, oz. shodi. Ker smo doslej pisali zgolj o odkrivanju in zdravljenju izpahnjenih kolkov, naj v nekaj besedah in ob skici pojasnimo kako izpah sploh nastane.

Med čašico stegenične in strešice medenične oz. črvesne kosti, se v tretjem oz. četrtem mesecu začne razvijati jedro. Če je lega kosti nepravilna, se tudi strešica slabo izoblikuje in se potem zgodi, da jedro, ki se razvija, zdrsne izven strešice. Podrobneje si to lahko ogledate na sliki. Če pri otroku opazijo, da je jedro zdrsnilo izpod strešice, je nujno zaviranje hoje in redna kontrola pri ortopedu. Tak malček mora poleg ostalega do starosti vsaj treh let nositi visoke čevljičke s pravim podplatom in čvrstim opetnikom, biti pa mora tudi čimveč bos in na soncu, da se kosti okrepijo.

Skrb za ozdravitev prirojenega izpaha kolkov ne preneha, ko otrok dopolni tretje leto. V tem času namreč otrok naglo raste in pri tem lahko pride do sprememb v okostju, še predvsem, če kolki že ob rojstvu niso bili popolnoma v redu. Otroki, ki ga do šestega leta starosti ni bilo potrebno zdraviti s operacijo, mora v primeru, da se stanje ni izboljšalo, prestatiti tudi to, če to ugotovijo na podlagi rentgenskega pregleda kolkov, ki ga opravijo tik pred vstopom v šolo.

Informacije o izpahih kolkov v ptujski občini nam je posredovala dr. Ljuba NEUDAUER, specialist, pediater na otroškem dispanzerju v Ptujju. S preprečevanjem in zdravljenjem te telesne hibe se ukvarja že ves čas, kar je specialist. Povedala nam je, da se pravi izpah pojavi v nekaterih letih zelo pogosto, včasih pa tudi redkeje. Vzroka za to še niso ugotovili. V povprečju odkrijejo v Ptujju po en pravi izpah in vsakih šest tednov, lažjih izpahov pa je včasih tudi več v enem tednu.



PRIROJENI IZPAH LEVEGA KOLKA Z LAŽJIM ZAČETNIM IZPAHOM DESNO.

Zgodi se tudi, da nekatere matere zaradi nepojasnjenega strahu za otrokovo zdravje ne prinašajo malčka na pregled in v posvetovalnice. Vsaka taka mati se mora zavedati, da lahko pri otroku tudi en sam zamujen mesec pomeni mnogo več, kot pri odraslem leto ali dve.

Često se dogaja, da starši zaradi pogostih pozivov na kontrole godrnjajo, saj res zamujajo dosti časa. V svoji nepoučenosti mislijo, da vsaj polovica teh pregledov ni potrebna. O številu in pogostosti pregledov lahko odloča le zdravnik. Dr. Neudauerjeva meni, da lažje prenese negodovanje staršev zaradi tega, kot bi prenašala pozneje njih očitke, če pri otroku ne bi napravili vsega, da preprečijo oz. ozdravijo prirojeni izpah kolkov.

Za pomoč pri sestavljanju tega prispevka se dr. Neudauerjevi lepo zahvaljujemo in želimo njej in sodelavkam pri njihovem humanem delu še mnogo uspehov.

Silva Spolenak

IN ŠE KUHINJSKI NASVETI

ŠPAGETNA SOLATA Z MESOM IN PARADIŽNIKOM

Spagete enkrat ali dvakrat prebrano mimo in jih v malo osoljenem krompirju skuhamo. Med kuhanjem večkrat pogledamo, da se nam ne bi preveč skuhalo. Kuhane odcedimo, oplakamo z vodo in zabelimo z oljem vendar le toliko, da se ne sprimeje. Dodamo razrezano safalado, posolimo salamo, šunkarico, kuhano šunko ali razrezano pačenko, grobo razrezan paradižnik, lahko tudi malo sveže paprike, osolimo, poparimo, dodamo malo kisa ali vina, gorčice, nekaj žlic kisle smetane in postavimo na hladno. Jed uporabimo za hladno večerjo, podobno kot mesno solato. Če želite, da bo lažje izdatnejša, ji primešajte nekaj kuhane in razrezane krompirja. — Osvežimo z drobno narezanim drobnjakom ali s peteršiljem.

OCVRTI ŽLIČNIKI

1 kg krompirja, 5 žlic ostre moka sol, 12 dkg poljubnega trdega siru, muškati orešček, 2 jajci in maščoba za cvrjenje.

Kuhan krompir olupimo, pretlačimo, dodamo moko, sol, nastrgam sir. Malo naribanega muškatega oreščka in jajci. Dobro premešamo in z žlico oblikujemo žličnike. V vroči maščobi jih svetlo rumeno ocvremo. Ponudimo jih s solato.

SKUTIN NARASTEK

1 kg krompirja, slan krop, ena četrtina kg skute, 2 jajci, 2 dkg olja ali masti, ena polovica drobno čebule, 1/2 kranjske klobase, 2 žlici pšeničnega zdroba, ščepec ostre paprike, maščoba za posodo, 1/2 l mleka, jajce, 2 žlici nastrganega sira.

Opran krompir skuhamo v slanem kropu, ga olupimo in narežemo drobno sesekljano čebulo, z drobnim zrezano klobaso, s pšeničnim zdrobom in papriko. Pečako ali kozico rahlo namastimo in stresem vanjo polovico krompirja. Plošč krompirja premažemo s skutinim nadevom, pokrijemo z ostalim krompirjem, prelijemo z mlekom, kateremu smo razžvrkljali jajce, potresemo s sirom in na hitro prepečemo.

KAŠA S SKUTO

1 kg krompirja, slan krop, 15 dkg skute, 4 dkg margarine, 1,5 dl mleka, zelen peteršilj.

Olupljen krompir skuhamo v slanem kropu, ga pretlačimo, dodamo prelačeno skuto, raztopljeno margarino in vroče mleko. Dobro zmešamo, potresemo s sesekljanim zelenim peteršiljem in ponudimo.

Nesreča ne počiva

Pretekli teden so se zdravili ali se še zdravijo v ptujski bolnišnici naslednji ponesrečenci:

Lažje poškodovani: Bojan Dominic, Zlatoličje 11; Franc Jus, Zetale 103; Jože Lampret, Sveča 3; Olga Druzovič, Drbetinci 13; Marko Mežnarič, Bukovci 88; Katarina Sever, Salovci 42; Alojz Malec, Salovci 51; Marija Bezjak, Cvetkovci 44; Anton Vidovič, Paradiž 31; Albina Krabonja, Podgorci 42; Martin Pavlinič, Hum 21; Janko

Pignar, Gabernik 54; Ivan Kramberger, Podvinci 99; Marko Vrabčič, Budina 42; Franc Milošič, Stanošiči 8; Verica Cvetko, Hlaponci 53; Franc Čelan, Slovenja vas 30; Ivan Voda, Ptuj, Znidaričevo nabrežje 1; Uršula Golob, Zlatoličje 123; Alojz Gomilšek, Gabernik 35; Ferdinand Cep, Kočice 14; Janez Strelec, Stojnci 15; Vinko Kocmut, Lohi 24; Silvo Voda, Ptuj, Cankarjeva 6; Helena Sabo, Čakovec.

Težje poškodovani: Andrej Fogač, Zagojčič n.h.

- DVOJČKI -

VIDA IN MIRA ČUŠ



Rojeni sta bili 10. junija 1961 v ptujski bolnišnici. Mira je pri rojstvu tehtala 2,30 kg, medtem ko je Vida imela samo 1,90 kg in je morala še dobra dva meseca ostati v inkubatorju. Starši so pred tem že imeli dva otroka, sina ter hčerko. Imeni za dvojčici sta izbrala brat in sestra, čeravno od začetka nista bila navdušena nad novim naraščajem v družini, kajti večina otrok se boji, da bo s tem izgubila dotakratno naklonjenost svojih staršev, ker jo ti poklonijo novim malčkom. Vendar sta, preden sta dvojčici prišli domov, njuna sestra in brat sklenila drugače, da bo ena dvojčica sestrična, druga pa bratova. In tako je ostalo še danes, čeravno so otroci odrasli in je brat Tone sedaj pri vojakih.

Dvojčici Vida in Mira stanujeta v Dornavi 2 in obiskujeta peti razred osnovne šole „Ignaca Žgeča“ v Dornavi. Sestra Ivica je končala osnovno šolo v lanskem letu in je sedaj doma. Mati je gospodinja, oče pa uslužbenec. Kljub precejšnji razliki pri rojstvu, sta Vida in Mira danes enakih velikosti in približno enake teže. Imata rjave oči in kostanjeve lase. VIDA je levkinja pri vseh opravilih, celo pri pisanju, medtem je Mira desničarka. Nista si toliko podobni, da se ju ne bi dalo medsebojno ločiti. Tudi v značaju imata precej razlik. VIDA je mnogo bolj živahna, medtem ko je Mira zadržana. Oblačita se enako, pa tudi za starše je to najboljše rešitev, da se izogonej otroškemu ljubosumju. Obe, kakor nekoč njun oče, ljubita sport in če na vasi zmanjka fantov za nogomet, sta takoj zraven. Mira je golman, VIDA napadalec. Igre z žogo imata zelo radi. V glasbi sta najbolj navdušeni za popevke. V prostem času radi šivata obleke za svoje punčke. Knjige raje bere VIDA. Ko se učita, navadno VIDA bere na glas, medtem ko Mira posluša. Tudi kadar se učita kakšno stvar na pamet, se poslužujeta iste metode. Mira si mnogo bolj zapomni stvar, ki jo sliši, VIDA pa mora stvar videti. Velika razlika med njima je v okusu in želji do hrane. Mira je sladkosec in ljubi pevico, sladkarije, bonbove in lučke. VIDA pa je tipični predstav-

nik naše lukarije, kajti njena najljubša hrana so kruh, čebula in zaseka.

Da Mira in VIDA nista slučajni dvojčici, govorijo naslednja dejstva: Mamin sestra sta dvojčici in ena izmed njiju je tudi rodila dvojčke. Seveda pa tudi oče ni kar tako. Ima kar po dvakrat bratrance, ki so dvojčki. Kratkotermalno lahko rečemo: „Družina dvojčkov“.

IRENA IN MILENA KORES

V naše uredništvo so neko popoldne stopila tri dekleta in za dve smo takoj opazili, da je njihov vzrok prihoda naš razpis za srečanje dvojčkov.

Irena in Milena sta dijankini ESS v Ptuj in obiskujeta 1. letnik. Začasno stanujeta v ptujskem dijaškem domu. Rojeni sta 18. februarja 1957 v Ptuj in njihova družina šteje deset otrok. Pet bratov in pet sester. Dvojčici sta postali zadnji članici velike družine, katera bi lahko bila še večja, vendar sta dva otroka umrla pri porodu.

Kljub veliki medsebojni podobnosti sta si v svojih željah in dejanjih precej različni. Svoji in sošolci ju ne ločijo. Učita se vsaka za sebe. Irena je zelo rada doma pri starših, medtem ko Mileni zelo ugaja bivanje v dijaškem domu. Irena se je rodila prva in je bila pri rojstvu večja, vendar ta razlika danes ni več očitna. Milena je zelo darežljiva in prijateljem ničesar ne odkloni. Oblačita se



ANSAMBEL TONETA CELANA IZ SLOVENSKE BISTRICE pred snemanjem prve plošče

Instrumentalnega kvinteta „Tone Celan“ iz Slov. Bistrice ne bi bilo treba posebej predstavljati, saj je dobro znan vsem prebivalcem velikega dela severovzhodne Slovenije. Vsekakor zavzema vse vidnejše mesto na področju slovenske narodne zabavne glasbe.

Nekatere okolnosti so vzrok, da igra sedaj v nekoliko spremenjenem sestavu. Danes je njegov repertoar širok in tudi kvaliteto izvajanja so že mnogi spoznali. Tako so sedaj pred tem, da bodo posneli prvo lastno ploščo.

Vodja kvinteta, istočasno pa tudi avtor mnogih skladb je Tone Celan, ki je istočasno tudi harmonikar. Na trobento igra Drago Rup, basist je Mirko Korošec, klarinetist Borko Zidovnik in kitarist ter pevec Janko Pirš, najmlajši član ansambla. V takšni zasedbi igrajo že nad dve leti.

Kljub temu, da ima ansambel naziv „narodno zabavni“ pa prav tako uspešno izvaja tudi novejšo zabavno glasbo. S svojimi nastopi na RTV Ljubljana v okviru oddaj „Spoznavajmo svet in domovino“, na II. festivalu narodno zabavne



Člani ansambla od leve proti desni Mirko Korošec, Janko Pirš, vodja in avtor mnogih njihovih skladb Tone Celan (harmonikar), Drago Rup in Borko Zidovnik.

glasbe v Ptuj in I. festivalu narodne glasbe v St. Florianu v Italiji in vsakoletni nastopi na ptujskem karnevalu se je močno uveljavil, da ga skoraj vsakodnevno vabijo na zabavno plesne prireditve v raznih slovenskih krajih. Že vrsto let ta ansambel uspešno sodeluje z znano folklorno skupino „Vinko Korže“ iz Cirkovc. Skupno so že nastopili na številnih prireditvah v Sloveniji in tujini. Vsako leto igrajo tudi na „kmečki ohceti“ v Ljubljani. Njihov skupni najpomembnejši nastop pa je bil v letošnjem avgustu na Siciliji, kjer so se udeležili mednarodnega festivala folklore.

Skupne nastope so nato imeli še v drugih krajih Italije, od koder so dobili številna vabila za nastope v letu 1973. V prihodnjem letu se nameravajo udeležiti tudi podobne folklorne prireditve v Nici v Franciji.

Zimsko obdobje pomeni za ta ansambel, katerega člani so sicer redno zaposleni na različnih delovnih mestih; zraven tega pa se srečujejo še s kmečkimi opravili, čas priprav na naslednjo sezono. Letos bodo ta čas še posebno dobro izkoristili, ker se bodo pripravljali na snemanje prve samostojne gramofonske plošče. Kdaj bomo to ploščo lahko kupili v prodajalnah, še ne vedo, ker je to odvisno od številnih okoliščin.

Tekst in foto: Viktor Horvat

„Povej mi, ljubica, kdaj si pravzaprav opazila, da me ljubiš?“
 „Veš kdaj, dragi, ko sem se pričela jeziti, kadar sem slišala, da govoriš o tebi, da si tepec, idiot in baraba.“

□□□□□ FOTOAMATERJI PRI DELU □□□□□



„NA POMOC“ – Imel je preveč osebnega zaupanja in premalo plavalnega znanja. Ta posnetek nam je poslal Viktor Rajh iz Velike Nedelje, s katerim želi opozoriti vse neplavalce, naj ne bodo preveč samozavestni, ko se podajajo v objem vode. Še bolj velja to opozorilo za neplavalce.

NAJPOPULARNEJŠE MELODIJE V ZADNJEM TEDNU

NARODNA GLASBA

1. Zlati zvoki (Avsenik)
2. Čakal sem ob potoku (Štirje kovači)
3. Materi (Fantje treh dolin)
4. Vrni se, oče (Kreže)
5. Gremo na Pokljuko (Avsenik)
6. Stari mornar (Beneški fantje)
7. Me žena je pustila (Henček)
8. Tam na kamnitem Krasu (Ottavia Rajko)
9. Nikar domov (Avsenik)
10. Stara čuvajnica (R. Marodini)

ZABAVNA GLASBA

1. Pop Corn (Rod Hunter)
2. Tri palme na otoku sreče (Opatijski suvenir)
3. Can not You hear the song (Wayn Newton)
4. Neka život teče (Crveni koralji)
5. Burning love (Elvis Presley)
6. Zbog jedne divne crne žene (Kruno Slabinac)
7. Little bit of loving (Petula Clark)
8. Dugi su dani (VIS Stranci)
9. Spomin na Marijano (Šerfezi)
10. My Guy (Petula Clark)

Tudi ta teden je v narodni in zabavni glasbi precejšnje zatišje, edina novost je plošča ansambla Ptujski kvintet, ki pa bo v prodaji prihodnji teden. Na njej so posnetki, katerih avtor je priznani zamejski skladatelj naše narodne glasbe Miroslav Berta.

V zabavni glasbi bosta na tržišču kmalu tudi novi LP plošči s posnetkom ansambla The Sweet in E. Presleya.

RAIN AND TEARS

Dež in solze je melodija, ki je pred tremi leti osvojila svet v angleški verziji, danes pa je ponovno popularna pri naših sosedi v Italiji. Pri nas to melodijo izvaja ansambel Crveni koralji iz Zagreba.

URNIK TELOVADBE TVD Partizan Ptuj v letu 1972/73

Oddelek	čas vadbe	mesto vadbe	vodnik oddelka
CICIBANI	torek 16.30-18.	Ekon. sred. šola	Jelka Berlič
ML. PIONIRKE	ponedelj. 17.-19.	„Fran. Osojnik“	Erika Zupančič
ML. PIONIRKE	sreda 17.-19.	„Fran. Osojnik“	Erika Zupančič
ST. PIONIRKE	torek 18.-19.	„T. Znidarič“	Marjeta Finc
ST. PIONIRKE	petek 17.-19.	„T. Znidarič“	Marjeta Finc
PIONIRJI	torek 17.-19.	„F. Osojnik“	Mirko Šeruga in
PIONIRJI	petek 17.-19.	„F. Osojnik“	Zarkovič
MLADINKE	ponedelj. 19.-20.30	„T. Znidarič“	Irena Kramberger
MLADINKE	četrtek 17.-19.	„F. Osojnik“	Irena Kramberger
MLADINCI	torek (atl.) 19.-20.30	„T. Znidarič“	prof. Milan Cimerman
MLADINCI	petek (atl.) 19.-20.30	„T. Znidarič“	prof. Milan Cimerman
ČLANICE	torek 18.-19.30	Ekon. sred. šola	Anica Skerlovnik
ČLANICE	petek 17.-18.	Ekon. sred. šola	Anica Skerlovnik

Vstop v telovadnice je dovoljen samo v copatah in pod vodstvom vaditelja. Urnik vadbe velja od 15. oktobra 1972 dalje.

nogomet

OBČINSKA NOGOMETNA LIGA PTUJ

Vzhod:

Rogoznica-Gorišnica	1:1
Zavrč-Partizan, Ptuj	3:3
Grajena-Stojinci	5:2
Dornava-Vičanci	3:0
Markovci-Prvenci	3:0

Zahod:

Leskovec-Dravinja	3:4
Videm-Lovrenc	3:1
Zlatoličje-Makole	3:1
Kidričevo-Skorba	2:4
Gerečja vas-Hajdina	3:1
Prepolje-Makole	3:3

Vzhod:

1. Partizan, Ptuj	64 11 26:12 9
2. Dornava	64 11 23:14 9
3. Zavrč	62 40 19:16 8
4. Rogoznica	62 31 16:13 7
5. Gorišnica	63 12 17:15 7
6. Grajena	62 22 19:15 6
7. Stojinci	63 03 24:20 6
8. Markovci	63 03 23:25 6
9. Vičanci	61 05 9:28 2
10. Prvenci	60 06 0:18 0

Zahod:

1. Skorba	64 20 29:10 10
2. Dravinja	65 01 19:14 10
3. Lovrenc	75 02 21:17 10
4. Videm	54 10 17:8 9
5. Zlatoličje	64 02 16:8 8
6. Hajdina	63 12 25:9 7
7. Makole	73 13 21:23 7
8. Gerečja vas	62 04 10:19 4
9. Prepolje	60 33 15:21 3
10. Kidričevo	60 06 13:32 0
11. Leskovac	70 07 13:38 0

IMUNOST ČASNIKARJA?

Ali ima novinar neko vrsto imunitete in lahko na nek način sodeluje v prepovedanih dejanjih, ni dolžan pristojnim oblastnim organom povedati, kaj je videl? Lahko vse to javno pove v svojem časopisu kot priča dogodkov?

Reporter „Novosti“ že nekaj časa na vsa postavljena vprašanja odgovarja pritrdilno. V omenjenem listu namreč opisuje svoje doživljanje v svetu podzemlja, katerega člani evropskih železniških prevez praznijo žepce dremajočih potnikov. Reporter ničesar ne skriva, ampak izčrpno opisuje prizore kraj spalnkih, pri katerih je na nek način tudi sam sodeloval.

Koristi te imunitete so povsem problematične. Iz časopisa zveš, kar smo že znali: da se po vlakih krade in da za to obstajajo specializirani lopovi. Zvedeli pa smo tudi to, da nekaterih od teh krajev bi bilo ali pa bi se vsaj nekaterim tistih tatov znašel v zaporu, če bi namesto novinarja med lopovih pomešal nekdo drug.

V HAJDINI SO NAŠLI RIMSKI VODNJAK

(Nadaljevanje z 9. strani)

ter lociran ob nekdanji rimski cesti, ki je vodila iz Petovie do Celeje, dalje proti Emoni. Kot smo poročali, so našli na tem mestu tudi rimsko grobišče – žganih pokopanih. Vodnjak je verjetno služil popotnikom, ki so potovali po nekdanji rimski cesti. Med zadnje zanimive najdbe in Hajdini sodijo tudi mornarni zaobljubni kamen, posvečen rimskemu bogu Silvanu, v novcevi ter okrasni in uporabljeni pridatki, ki so jih našli v grobovih.

Prof. Zorka Šubičeva, kustodinja v ptujskem Pokrajinskem muzeju, preporator Janez Gojkovič ne trujeta zaman, da je Ptuj z okolico zlata jama za arheologe, saj skoraj ne minejo zemeljska dela, da ne naleteži na kakšne več ali manj dragocene izkopanine. To so pogosto zgolj naključne najdbe, saj načrtno in intenzivne raziskave zaenkrat še ni dovolj denarja. Najdejo se tudi ljudje, ki zasmehujejo arheologe češ, lahko bi poiskali kakšno bolj „pametno“ delo. Tem v odgovor samo stavek: „Delo je dovolj pametno, koristno, samo vaša misel je nara...“

6 F O T O	MOTIV:	k o p o
	VODNJAK/VA:	

M E L O D I J A T E D N A	MELODIJA:	o d p o
	IZVAJALEC:	

REZERVIRANI ZA LUIJZKA



DOBER DEN DROGI BROLCI

Ker je že stora novada, da se najprej malo o vremeni pogučimo, van naj poven (to pa ste vena tudi sami že prestimali), da smo letos celo leto vremen prekljali, toti zodji jesenski dnevi pa so nan te fseeno malo sunčka prinesli. Prafzapraf so bli letos srečni tisti, ki so si lahko na sunci kožo poforbali. No ja, saj ne rečen, da man jas mlečno kožo, rjovi sen kak lisica. Samo ne od sunca, pač pa mi je od deža koža zarjavela.

Jas od letošje jeseni joko dosti pričakvlen se posebno zavolo predvidenega referenduma o oženitvi delavskega no kmečkega zavarovaja. Zato bi jas rad gnes v imeni fseh kmečkih lidi topla apelira na fse delafce, naj na toten referendumu na debelo zaokrožijo, da so za družitef in nan s ten omogočijo no zagotovijo bojso no enakopravnejšo zdravstveno varstvo. Mislin pa, da je tota združitef tudj dug fseh tistih, ki so zapustili kmečko zemlo, duma ostarelega oče no mater no si zdaj v fabrikah no drugih službah kruh služijo. Saj vete, kak je blo po vojski, kda smo rekli „zaj mo najprej zgradli industrijo — potli pa mo se kmete na zeleno vejo spravli“. Od totih oblub blo je malo izpunjenega no je zdaj najlepša prilika, da pokožemo svojo solidarnost no glasujemo na referendumu za združitef delafskega no kmečkega zavarovaja. Delafci ne vzemte totega mojega pisaja za politično propagando, pač pa vas čen le spunti, da slučajno ne bi pozobili, kaj je dolžnost fseh tistih, ki ste na kmečki zemli svoje korenine spustili, no ste zdaj v nekmetijski dejavnosti zaposleni. Saj vete, kak je s kmečkin človekon, da se kumer te k dohtari sprovi, kdo bi mu že lahko mrliskega oglednika domu zezvali. Če smo že ob ten, vas naj še spunin, kak je na deželi z našimi porodnicami no materami, ki otroke rodijo. Zenska, zaposleni v delovni organizaciji ali pa kokšni ustanovi, ma zajamčenih 105 dni porodniškega

dopusta, kmečka mati pa si že za por dni po porodi svojega otroka v cote zamota, v šajtrge naloži no v gorico ali pa na njivo pela. Tokšno je toto podeželsko otroško varstvo no prvo srečaje malega človečka s socialnln razlikovojon, o keren tak radi gučimo pa zlo malo haska naredimo. Najbolj žalostno pa je še to, da majo pune jezike socialnega razlikovaja glih tisti, ki bi jin mogli pri pričri črno na belen ugotoviti, odkod izvira njihov vikend, najso-dobnejši avto, lepa hiša, kup penez na hranilnih knjizicah (tudi v Švicci) no še druge „srmascine“. Nič ne rečen, če je fse to z delon zasluženo, vrag pa naj vzeme tiste, ki živijo na racun žulof drugih lidi. Zodje cajte se neke čuje, ke mo pre zdaj začeli ugotovlati, odkod enin liden tejk bogostva. To je fse lepo no praf, samo jas predlogan, da naj bojo v totih komisijah tokšno no tisti lidje, ki nemajjo grehof na svoji duši, drgačik se lahko uresniči tisti pregovor, da vrana vrani ne izkluvle očli.

Drogi lidje, če ste poslušali zodje guče našega predsednika Tita, te van je lahko fšen z menoj vred jasno, da je treba po krotken postopki „prelufati“ fse tiste (tudi v ptujski, ormoški no slovenskobistriški občini), ki delajo drgačik, kak zahtevle naš družbeni no socialistični red. Dosti, ogromno smo naredili v naši držovi od osvoboditve pa do gnesjih dni... Momo se resen s čen pohvolti no zato tudi uživlemo ugled v sveti, še več bi pa naredili, če ne bi meli med soboj lidi, ki gledajo samo svoj žep no želodec. Dugo smo jih božali z belimi rokavicami, po Titovih besedah pa je zaj priša cajt, da pokažemo s prston na nje no jin rečemo: „Pje Lujzek, zadosti dugo si nan koza mesec v vodi, dokozi odkod izvirajo tvoji nenormalni dohodki, to si si zaslužla s svojim delon — to je tvojo, za fse drugo pa si delovne lidi petruga — to pa mo ti zveli.

Ne zamerte mi, gnes sen ba malo boj ojšter, mislin pa, da tak more biti. Če se čuti kerl užaljenega, naj se jovi na moj antres: Uredništvo Tednika — za Lujzeka.

Te pa srečno, vaš Lujzek

Radijski program

NEDELJA, 22. OKTOBRA:
6.00–8.00 Dobro jutro — vmes ob 6.05 Poročila; 6.30 EP; 6.50 Za vas; 7.20 EP; 7.30 Za kmetijske proizvajalce; 7.50 EP; 8.00 Poročila — Radijski in TV spored; 8.05 Radijska igra za otroke; 8.40 Skladbe za mladino; 9.00 Poročila; 9.05 Iz-nah-ših krajev; 9.55 EP; 10.00 Poročila; 10.05 Še pomnite, tovariši...; 10.25 Pesmi borbe in dela; 10.45–13.00 Poslušalci čestitajo — vmes ob 11.00–11.15 Poročila; 11.50–12.00 Pogovor s poslušalci; 12.00–12.10 Poročila; 13.00 Poročila; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Reportaža; 13.50 Domači ansambli; 14.00 Poročila; 14.05 Operne melodije; 14.30 Humoreska; 14.50 EP; 15.00 Poročila; 15.05–17.15 Sportno popoldne; vmes ob 17.00 Poročila; 17.15 Radijska igra; 17.50 Godala v ritmu; 18.00 Novo, novejše, najnovejše; 19.00 Lahko noč, otroci; 19.10 Obvestila; 19.15 Glasbene razglednice; 19.25 EP; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.00 Poročila; 22.20 Zaplešite; 23.00 Poročila; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Jazz; 24.00 Poročila.

VSAK DELAVNIK je zjutraj naslednji program: 4.30–8.00 Dobro jutro; Poročila — vmes ob 5.00 Poročila; 5.30 Za vas; 5.45 EP; 6.00 Jutranja kronika; 6.30 EP; 6.50 Rekreacija; 7.00 Poročila — Dobro jutro, otroci; 7.15 EP; 7.25 Radijski in TV spored; 7.45 EP; 8.00 Poročila.

PONEDELJEK, 23. OKTOBRA:
14.00 Poročila; 14.10 Amaterski zbori; 14.30 Poslušalci čestitajo; 14.55 EP; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.40 Lahka glasba; 16.00 Vrtiljak; 16.40 Orkester Boston Pops; 17.00 Poročila; 17.10 Glasbeno popoldne; 18.00 Poročila; 18.15 Zabavne melodije; 18.35 Interna 469; 19.00 Lahko noč, otroci; 19.10 Obvestila; 19.15 Ansambel bratov Kovačič; 19.25 EP; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Ti in opera; 22.00 Poročila; 22.15 Jazz; 23.00 Poročila; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Popevke; 24.00 Poročila.

TOREK, 24. OKTOBRA: 14.00 Poročila; 14.10 Glasba mladih; 14.30 Trio Slavka Znidaršiča; 14.40 Na poti s kitaro; 14.55 EP; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.40 Od melodije do melodije; 16.00 Vrtiljak; 16.40 Naš podlistek; 17.00 Poročila; 17.10 Pianist Entremont igra Gershvina; 18.00 Poročila; 18.15 V torek nasvidenje; 18.45 Svet tehnike; 19.00 Lahko noč, otroci; 19.10 Obvestila; 19.15 Ansambel Henčka Burkata; 19.25 EP; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Prodajalna melodij (stereo); 20.30 Od premiere do premiere; 21.30 Lahka glasba; 22.00 Poročila; 22.15 Popevke; 23.00 Poročila; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Makedonska glasba; 24.00 Poročila.

SREDA, 25. OKTOBRA: 14.00 Poročila; 14.10 Slovenske narodne; 14.30 Poslušalci čestitajo; 14.55 EP; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.40 Odskočna deska; 16.00 Vrtiljak; 16.40 Orkester Gerharda Wehnerja; 17.00 Poročila; 17.10 Glasbena galerija; 17.45 Jezikovni pogovori; 18.00 Poročila; 18.15 Glasbene vinjete; 18.30 Naš razgovor; 19.00 Lahko noč, otroci; 19.10 Obvestila; 19.15 Glasbene razglednice; 19.25 EP; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Glasbeni intermezzo iz studia; 20.30 Simfonični koncert; 22.00 Poročila; 23.00 Poročila; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Zabavna glasba; 24.00 Poročila.

CETRTEK, 26. OKTOBRA:
14.00 Poročila; 14.10 Mladina poje; 14.30 Sestanek instrumentov; 14.40 Enajsta sola; 14.55 EP; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.40 Skladatelj Kruno Cipci; 16.00 Vrtiljak; 16.40 Naš podlistek; 17.00 Poročila; 17.10 Polzeljah poslušalcev; 18.00 Poročila; 18.15 Orkester Parris Mitchell; 18.30 Iz kasnetne produkcije; 18.45 Kulturna kronika; 19.00 Lahko noč, otroci; 19.10 Obvestila; 19.15 Ansambel Jožeta Kampiča; 19.25 EP; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Domače pesmi; 21.00 Literarni večer; 21.40 Glasbeni nočno; 22.00 Poročila; 22.15 Popevke; 23.00 Poročila; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Iz nemške koncertantne literature; 24.00 Poročila.

PETEK, 27. OKTOBRA: 14.00 Poročila; 14.10 Otroške pesmi; 14.30 Poslušalci čestitajo; 14.55 EP; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Napotki za turiste; 15.35 Glasbeni intermezzo; 15.40 Recital Miloša Mlejnika; 16.00 Vrtiljak; 16.40 Orkester jugozahodnega nemškega radia; 17.00 Poročila; 17.10 Operni koncert; 17.50 Človek in zdravje; 18.00 Poročila; 18.15 Signali; 18.50 Ogledalo časa; 19.00 Lahko noč, otroci; 19.10 Obvestila; 19.15 Ansambel Mihe Dovžana; 19.25 EP; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Srečko Kumar in pevski zbor Učiteljske zveze; 20.30 Top-pops 13; 21.15 Oddaja o pomorsčakih; 22.00 Poročila; 22.15 Iz logov domačih; 23.00 Poročila; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Jazz; 24.00 Poročila.

SOBOTA, 28. OKTOBRA: 14.00 Poročila; 14.10 Po Jugoslaviji; 14.55 EP; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.40 Operni pevci; 16.00 Vrtiljak; 16.40 S knjižnega trga; 16.55 Kitara v ritmu; 17.00 Poročila; 17.10 Ansambel Old Merry Tale jazz-band; 17.20 Gremo v kino; 18.00 Poročila; 18.15 Ob isti uri; 18.45 Naš gost; 19.00 Lahko noč, otroci; 19.10 Obvestila; 19.15 Ansambel Lojzeta Slaka; 19.25 EP; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Spoznavamo svet in domovino; 21.15 Vedri zvoki; 22.00 Poročila; 22.20 Oddaja za izseljenice; 23.00 Poročila; 23.05–01.00 S pesmijo in plesom v novi teden — vmes ob 24.00 Poročila; 01.00 Poročila.

Teden varčevanja

od 23. do 31. oktobra 1972

OBCANI, OBIŠČITE V TEH DNEH POSLOVNE ENOTE
PTUJSKE KREDITNE BANKE ALI POŠTE

OTROCI, MLADINA, PRIDITE S SVOJIMI HRANILNIKI

S POLOGOM VSEH SVOJIH PRIHRANKOV NA HRANILNO KNJIZICO
BOSTE NAJLEPŠE POČASTILI

31. OKTOBER — SVETOVNI DAN VARČEVANJA

PRIČAKUJE VAS



KREDITNA BANKA PTUJ
— MESTNA HRANILNICA
— KIDRIČEVO

TV spored

NEDELJA, 22. oktobra: 9.45 Po domače s kvintetom Do in J. Kapičičem; 10.12 Kmetijska oddaja; 10.55 Mozaik; 11.00 Otroška matineja; 11.50 Poročila; 11.55 Mestece Peyton; 12.45 TV kašipot (do 13.05);

NEDELJSKO POPOLDNE: 18.25 Poročila; 18.30 Operacija Beograd; 19.50 Cik-cak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 3-2-1; 20.35 Košarkarski finale za pokal Jugoslavije; 22.05 Stih in pesem; 21.20 Športni pregled; 22.50 Poročila.

PONEDELJEK, 23. oktobra: 9.05 Odrpta univerza; 9.35 TV v šoli; 10.30 Angleščina; 10.45 Nemsčina; 11.00 Osnove splošne izobrazbe; 14.45 TV v šoli; 15.40 Angleščina; 15.55 Nemsčina; 16.10 Francoščina; 16.45 Madžarski TV pregled; 17.50 Gori, doli, naokoli; 18.15 Obzornik; 18.30 Kremenčkovi; 18.55 Mozaik; 19.00 Mladi za mlade; 19.45 Kratak film; 19.50 Cik-cak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 3-2-1; 20.35 Mala antologija jugoslovanske TV drame: B. Andrić: Daleč je pač Avstralija; 21.40 Kulturne diagonale; 22.20 Poročila.

TOREK, 24. oktobra: 9.35 TV v šoli; 10.40 Ruščina; 11.00 Osnove splošne izobrazbe; 14.45 TV v šoli; 15.35 Nemsčina; 15.55 TV vrtec; 16.10 Angleščina; 17.15 Madžarski TV pregled; 17.50 I. Cankar: V gozdu; 18.00 Risanka; 18.15 Obzornik; 18.30 Poje zbor „France Prešeren iz Kranja“; 19.00 Mozaik; 19.05 Iz sveta oblikovanja; 19.25 Sosedska pomoč; 19.50 Cik-cak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Reportaža; 20.35 3-2-1; 20.45 Knjižarnar, ki se ni več kopal; 22.10 W. A. Mozart: Sonati št. 1 in 2; 22.30 Poročila.

SREDA, 25. oktobra: 8.20 TV v šoli; 11.00 Osnove splošne izobrazbe; 16.45 Madžarski TV pregled; 17.50 Vitez vihar; 18.15 Obzornik; 18.30 Jaz; 19.00 Mozaik; 19.05 Od filma do filma; 19.25 S kamero po svetu; 19.50 Cik-cak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 3-2-1; 20.40 E. Zola: Nana; 21.25 Po sledah napredka; 22.15 Poročila;

ČETRTEK, 26. oktobra: 9.35 TV v šoli; 10.30 Angleščina; 10.45 Nemsčina; 11.00 Francoščina; 14.45 TV v šoli; 15.40 Angleščina; 15.55 Nemsčina; 16.10 Osnove splošne izobrazbe; 16.45 Madžarski TV pregled; 17.50 Polka je ukazala; 18.15 Obzornik; 18.30 Vsi vlaki sveta; 18.55 Mozaik; 19.00 Mestece Peyton; 19.50 Cik-cak; 20.00 TV dnevnik; 20.25 3-2-1; 20.35 Cetrtekovi razgledi; 21.25 A. P. Čehov: Snubač; 22.00 Koncert ob dnevu združenih narodov; 23.00 Poročila.

PETEK, 27. oktobra: 9.30 TV v šoli; 11.00 Angleščina; 14.40 TV v šoli; 16.10 Osnove splošne izobrazbe; 16.45 Madžarski TV pregled; 17.40 L. Suhodolčan: Slikar; 18.15 Obzornik; 18.30 Zakaj rekreacija; 18.40 Ekonomsko izrazoslovje; 18.45 Glasba za oči; 19.05 Mozaik; 19.10 Sodobniki: Ela Peroci; 19.50 Cik-cak; 20.30 3-2-1; 20.40 Nenehno na poti; 22.35 Kratak film: ... Poročila.

SOBOTA, 28. oktobra: 9.35 TV v šoli; 16.30 Državno prvenstvo v košarki; 18.05 Obzornik; 18.15 V deželi klobukov; 18.40 Gospod Piper; 19.10 Mozaik; 19.15 Humoristična oddaja; 19.45 Kratak film; 19.50 Cik-cak; 20.00 TV dnevnik; 20.25 3-2-1; 20.30 Zabavnoglasbena oddaja; 21.45 Serijski film; 22.35 TV kašipot; 22.55 Poročila.

„Upam, da boste zadovoljni z menoj,“ reče novi uslužbenec svojemu predpostavljenu. „Delam za tri.“

„O, to me pa veseli!“

„Da — delam zase, za mojo ženo in otroka.“

Zahvala

Ob bridki izgubi ljubljene mame in stare mame

MARIJE KELC

roj. Zorec iz Podvina

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala Trgovskemu podjetju IZBIRA za darovani venec in sočustvovanje ter gospodu župniku za opravljeni obred in poslovilne besede.

Globoko žaljujoči: mož Franc, hčerki Anica in Majda z družinama, sinovi, vnuki in ostalo sorodstvo.

Osebnostnika

RODILE SO:

Marija Bezlič, Kicar 54 — Martino; Nevena Kovačec, Gajevci 48 — Sebastijana; Zdenka Lesjak, Cerovec 30 — Mirana; Antonija Kirič, Vrazova 6, Ormož — dečka; Marija Plohl, Polenšak 37 — dečka; Frančiška Obrat, Pršetinci 24 — Janeza; Marija Malek, Grajana 31 — Romano; Ana Trafela, Draženci 86 — Antona; Marija Mohorko, Podlehnik 44 — Stojana; Kata Jovanovič, Greg. dr. 88 — Siniša; Marija Jerenko, Slovenja vas 25 — Andrejko; Vida Horvat, Žgečeva 2 — dečka; Marta Peršak, Cerovec 17 — Rada; Ana Simeonov, Vintarovi 53 — dečka; Jožefa Vnuk, Rakovci 22 — Alberta; Elizabeta Grmič, Ul. Kerenčiča 17, Ormož — Blanko; Terezija Kurež, Zg. Hajdina 104/a — dečka; Štefka Matela, Bučkovci 5 — dva dečka, Ana Skrinšek, Pobrežje 35 — dečka; Angela Vidovič, Placar 1 — dečka; Marija Herega, Strmec 10 — deklino in dečka; Elizabeta Cafuta, Brstje 5 — deklino; Angela Majerič, Zg. Velovlak 18 — deklino; Elizabeta Plohl, Sejanci 27 — Elizabeta; Angela Bukovič, Zetale 88 — Štefana; Angela Fišinger, Bukovci 74 — dečka.

POROKE:

Rudolf Zavec, Vitomarci 86 in Vanda Pravič, Drbetinci 6; Jožef Vidovič, Gruškovec 143 in Ivana Cafuta, Gruškovec 143; Ladislav Horvat, Ul. Serčerjeve brigade 18 in Nada Purg, Ciril-Methodov dr. 6;

RADIO ORMOŽ

*1546 Khz — 194 m

ČETRTEK, 5. oktobra: 14.30 Napoved programa in poročila; 15.00 Od melodije do melodije po vaši izbiri.

NEDELJA, 8. oktobra: 9.00 Napoved programa in poročila; 9.10 Čas in preteklost; 9.15 Svet pravljic in bajk; 9.30 Glasbeni mozaik; 11.15 Za naše kmetovalce; 11.30 Obvestila in reklame med zabavno glasbo; 12.00 Poročila; 12.10 Čestitke poslušalcev — sledi oddaja za vaš nedeljski odmor.

Vojko Gatnik, Lukežiči 13 in Silvestra Šulek, Veržje 156; Maks Šajn, Prešernova 18, in Nada Petrovič, Zagrebška 38; Jožef Klemenčič, Zg. Hajdina 1 in Anica Malger, Skorba 43/a; Alojz Ličen, Moškanjci 35 in Ivica Bombek, Dornava 82/a; Uroš Langerholc, Mariborska 36 in Angela Korpar, Dornava 135.

UMRLI SO:

Brigita Blažek, Gradišče 56, roj. 6. avgusta 1972, umrla 9. oktobra 1972; Janez Petan, Zg. Leskovec 7, roj. 1906, umrl 10. oktobra 1972; Neža Coh, Brstje 6, roj. 1883, umrla 10. oktobra 1972.

On in ona sedita na kavču. On zelo boječ, toda končno se le opogumi:

„Če bi vas zdajle poljubil, ljubljena, potem gotovo ne bi spregovorili z menoj več besede!“

„Nekaj vam bom zdajle povedala, Nace. Če hočete, da še naprej ostaneva prijatelja, se boste pač morali otresti tega vašega pesimizma.“

Renata se jezi na svojo sestro: „Sram te bodi, Jana, spet, sem različno slišala, kako si se v svoji sobi poljubovala.“

„Nikar se ne razburjaj. Saj se ti tudi!“

„O, pri meni je pa čisto nekaj drugega. To je moj zaročenec.“

„Saj pri meni je tudi — tvoj zaročenec!“

„Kaj, vi ste se drznili mojo hčerko prositi za roko? Zakaj pa niste najprej mene vprašali?“

„O, nisem vedel, da me tudi vi ljubite.“

MALI OGLASI

VAJENKO za frizersko stroko iščem. Frizerski salon Elza Berlič, Ptuj, Miklošičeva 5.

SOBO in kuhinjo v Ptuj iščem. Dam nagrado. Krojaštvo Soštarič, Ptuj, Jadranska 10.

HOROSKOP

OVEN: Kljub mrazu ljubezen na prostem. Pričakovana navezanost zelo hitro narašča. Sorodnica se malo laže, ker ji je nerodno. Gosposke boste jedli dvakrat.

BIK: Na drugo povabilo se boste odzvali. Šele nedavno zaposlena oseba vas rada gleda. Obisk, ki pride v nedeljo, vas bo počastil in navdušil.

DVOJČKA: Pametno znate svetovati drugim, sebi še ne. Lepo ureje no gospodinjstvo vam nekateri zavajajo. Zamenjali boste obrtnika in obleko.

RAK: Dve stvari boste imeli za delo, eno za veselje. Veseli dogodek bo takšne, kot si ga želite. Močna oseba bo hitro povedala, da je za vas vnet.

LEV: Do nedelje boste še čakali, potem nič več. Ponovila se bo laska ljubezen. V hiši, kjer se niste bili, bo veselo. Sorodnica se dela za vas.

DEVICA: Iz majhne hiše prihaja veliko veselje. Denarne zadeve najprej uredi sorodnik. Temnolasa oseba vas bo prijazno gledala. Slučajno srečanje prinese gospodarski uspeh.

TEHTNICA: Za vas se bo zavzel znanec. Uveljavljanje na področju, ki je za vas čisto novo. Nič kaj ugodna oseba vam ne bo več v napoto. Vaša ljubezen ovene.

ŠKORPIJON: Končno bo tudi vam ugasnil žar poletja, vendar bo po dveh sestankih svet spet lepši. Črnogledi sorodnik bo vesel. Ob ljubljeno bo gotovo prišlo.

STRELEC: Starejša oseba ne more skriti, da ste ji všeč. Velička zaba va ob dolgi obložen mizi pod ogle dalom. Vasemu dragemu nadrejeni ne bo več zoprni.

KOZOROG: Radi boste med mlajšimi, pa ne za dolgo. Po nedelji pride ponosna dolžnost. Dvorjenje, ki se ponuja, boste opravili na tihem in na hitro.

VODNAR: Klepetava oseba postaja vedno prijetnejša. Dosljedno razumevanje najdete spet v ne deljo. Potovanje po deželi in spreho di po gozdu.

RIBI: Zaradi vaše ljubezni se neko vedno misli, da niste pri prvi. Učili se boste od osebe, ki veliko več pa ni dobra. Čudovita družba vas pripelje v neznan kraj in v dobro voljo.

DOBRO ohranjen moped ugodno prodam. Naslov v upravi.

PREKLICUJEM prevzemni blok št. 10478 z dne 3. maja 1972, izdan od Obrata za kooperacijo J. Lacko, Ptuj, obrat Desternik, Verona Zelenko, Gomilce 4, Desternik.

UGODNO prodam globok otroški voziček. Kristina Breznik, Mariborska 22.

PRODAM ali dam v najem 5 ha zemlje (vinograd, sadovnjak, gozd in hiša) v Gradišču pri Cirkulanah, Ivan Puž, Vošnjakova 7, Ptuj.

PRODAM dobro ohranjene kuhinjske elemente, mizo, 2 klopi in peč na olje EMO-8. Vprašajte pri Kolarju, Kettejeva 3 (Vičava).

UGODNO PRODAM zaradi boleznih lepo posestvo ob glavni cesti Maribor — Sentilj, (1,80 ha vinograd na žici, 4 ha travnikov, njiva) v vodovodu, dva ribnika za športni ribolov, pripravno za kmečki turizem. Ponudbe na upravo lista pod „ugodno priložnost“

PRODAM hišo za rušenje. Budina 53.